

alumni orthopedagogiek

nieuwsbrief 2022

Colofon

Beste Alumni,

We denken dat u zich verheugd over enkele weken te kunnen genieten van de zomer, maar eerst is het tijd voor de eerste editie van de Alumni Nieuwsbrief Orthopedagogiek Groningen 2022 (jaargang 12).

Het is gelukt een aantal interessante verhalen van alumni in het werkveld te mogen ontvangen, waarbij zij zich in dit nummer uitgebreid zullen voorstellen en vertellen hoe hun loopbaan tot nu toe is gelopen. Wenst u ook een keer uw verhaal te laten publiceren, schroom dan niet contact met ons op te nemen.

Helaas hebben we in de afgelopen periode afscheid dienen te nemen van twee voormalige collega's, die velen van u ook hebben gekend. Vlak nadat het vorige alumniblad verscheen kwam dr. Roel de Groot te overlijden, terwijl drs. Harjo Knijff in het voorjaar veel te vroeg van ons heenging. In twee artikelen wordt stil gestaan bij hun leven.

Naast 'Ortho-nieuws in de media en meer' is er ook een lange aflevering over nieuwe medewerkers binnen ons team. Ook duiken we weer in het verleden. Daarnaast nieuws over een wel zeer speciale tentoonstelling in het Heymansgebouw en is er weer een aantal promoties geweest, waarover inhoudelijk meer. Tevens is er nieuws van de Expertisecentra binnen onze Basiseenheid Orthopedagogiek.

Wij wensen u veel leesplezier en vooral een goede gezondheid en een fijne zomer 2022 toe.

Namens het redactieteam
Hans Knot

Wilt u ook een bijdrage leveren aan de volgende nieuwsbrief, dan kan dat door de teksten te sturen naar:
HKnot@home.nl

Redactie:
Hans Knot, Coördinator Alumni Orthopedagogiek Groningen
en dr. Jana Knot- Dickscheit, UHD Basiseenheid
Orthopedagogiek
Secretariële ondersteuning:
Miranda Cazemier van den Berg.
Postadres: Alumni Orthopedagogiek, Populierenlaan 8,
9741HE Groningen

http://www.rug.nl/gmw/pedagogyand-educational-sciences/alumni/alumnivereniging_orthopedagogiek/

Alumni aan het woord: Jiska Weijermans

Uiteraard laten we in dit nummer van de alumni nieuwsbrief een aantal alumni uitgebreid aan het woord. Eerst gaat het om Jiska Weijermans uit Vries, 46 jaar, getrouwd met haar jeugdliefde Evert. Ze hebben twee zoons van 16 jaar oud (Bas en Tim). Weijermans studeerde orthopedagogiek van 1994 tot 1999. Jiska: "In die tijd kreeg je nog 5 jaar studiefinanciering. Het laatste jaar heb ik extra vakken gevolgd binnen orthopedagogiek en psychologie. Onder meer de derde differentiatie binnen orthopedagogiek (leerstoornissen). Mijn praktijkstage heb ik gedaan bij Thuiszorg Drenthe. Thuiszorg had in die tijd drie orthopedagogen in dienst die laagdrempelige orthopedagogische hulp boden aan ouders van kinderen (0-12 jaar). Het ging om kinderen met bijvoorbeeld angstklachten, zindelijkheidsproblema-

tie, opstandig gedrag. Voor de jonge kinderen was er een kort lijntje met het consultatiebureau. Voor mij was het een ontzettend leerzame stageperiode, waarin ik voor het eerst kennismaakte met de orthopedagogische praktijk en met het gedragstherapeutisch denken en handelen. Mijn scriptie heb ik samen met mijn studievriendin Kristel Bindels geschreven, waar ik nog steeds veel contact mee heb. Onder hele fijne begeleiding van Els van Houten-van den Bosch (waar we na het afronden van onze studie nog contact mee hebben gehouden tot haar verdrietige overlijden op jonge leeftijd) hebben we destijds een instrument ontwikkeld om het pedagogisch professioneel handelen van leerkrachten ten opzichte van kinderen met ADHD-gedrag in kaart te brengen. Als student-assistent heb ik destijds ook,

samen met mijn andere goede studievriendin Hiske Zeinstra (nu Hiske Zandvoort) als gastdocent een aantal colleges gegeven binnen de afdeling orthopedagogiek over het ordenen van observatiegegevens ten dienste van hulpverlening en praktijkonderzoek.

Bizar hoe snel de tijd gaat, ik weet alles nog zo goed. Mijn studie orthopedagogiek, het commissiewerk binnen SACCIE, de reis naar Londen (zo gezellig!) en het dagelijks bestuur van orthopedagogiek, waar ik als student vertegenwoordiger een tijdje deel van uitmaakte, samen met de professoren Bieuwe van der Meulen en Ko Rink. Het was een waanzinnig leuke en leerzame tijd!

Accare

Inmiddels zijn we 28 jaar verder sinds ik startte met de opleiding Orthopedagogiek in 1994. Wat is er in deze tijd veel gebeurd. Na mijn afstuderen kreeg ik een werkervaringsplek bij Accare, het Universitair Centrum Kinder- en Jeugdpsychiatrie in Groningen. Dit was toen nog in het kader van het behalen van de Algemene Beroepsregistratie Orthopedagogiek. Het UCKJP was een zeer gewilde plek. Je kon er veel leren! Naast het zelfstandig (uiteeraard wel onder

supervisie) mogen uitvoeren van mediatie therapieën aan ouders van kinderen met ontwikkelingsproblematiek, mochten we als kersverse orthopedagogen en psychologen deelnemen aan de interne opleiding (A-opleiding), die eigenlijk bedoeld was voor arts assistenten in opleiding tot kinder- en jeugdpsychiater. Hoe gaaf was dat!

Naast het verdiepend leren over psychopathologie, werd binnen dit interne onderwijs veel cognitief gedragstherapeutisch onderwijs geboden. Jaap Ringrose, Lianne van der Veen en Barbara van den Hoofdakker hebben me als CGt opleiders daar enorm geïnspireerd. Het CGt denken stond toen al erg centraal binnen het UCKJP. Ik voelde me hierbij als een vis in het water en ontdekte al snel dat het cognitief gedragstherapeutisch denken en werken mij enorm aanspreekt.

Cognitieve gedragstherapie en EMDR

Na de twee werkervaringsjaren kwam er intern een vacature vrij als orthopedagoog. Ik was enorm blij dat ik deze baan kreeg en dat ik vanuit het werk de kans kreeg om de opleiding tot cognitief gedragstherapeut (VGCT) te volgen. Tijdens deze opleiding leerde ik Erik ten Broeke kennen als CGt opleider.

Hij werd tevens mijn supervisor en is tot slechts een jaar geleden mijn mentor gebleven tijdens verschillende opleidingstrajecten. Samen met mijn naaste vriendin-collega Leonieke Vet maakten we in die tijd heel wat ritjes naar Deventer, waar Erik werkte. Elke keer als we na de supervisie terug reden, richting het Noorden, raakten we niet uitgepraat over de CGt, 'de FABAs'. Door de uitleg van Erik lukte het ons om deze (in onze ogen) moeilijke thematiek steeds meer eigen te maken.

Erik inspireerde ons in die tijd ook om de EMDR opleiding (basis- en vervolstraining) te gaan volgen. Het CGt denken matchte perfect met EMDR. Toen onze collega Femy Wanders in het kader van haar KP-opleiding startte met een prachtig onderzoek (RCT), waarin ze de effectiviteit van EMDR ten opzichte van CGt vergeleek bij kinderen met zelfbeeldproblematiek en gedragsproblemen, werden Leonieke en ik de therapeuten binnen dit onderzoek. Er volgde daarna meer (CGt en EMDR) onderzoeken binnen Accare waar we als onderzoektherapeuten aan verbonden waren. Ontzettend leuk was dat!

GZ-opleiding

In 2004 rondde ik de opleiding tot cognitief gedrags-therapeut VGt af en kon ik meteen doorstromen in de allereerste GZ-opleidingsgroep kind en jeugd (Opleidingsinstituut PPO). Ook dat waren twee geweldig leuke opleidingsjaren! Tijdens mijn opleiding werd ik zwanger van mijn twee zonen Bas en Tim (die inmiddels alweer 16 jaar zijn). Het lukte allemaal net met het theoriegedeelte van mijn opleiding. Als kersverse moeder kreeg ik het GZ-psycholoog certificaat.

InZicht, praktijk voor CGt en InZicht Opleidingen

Moederschap kost ook veel tijd en die tijd wilde ik ook heel graag nemen. Volop genieten van het mama-zijn. Echter, het werk bleef kriebelen. Ik merkte dat mijn wens om een eigen praktijk te gaan starten steeds sterker werd. In 2010 besloot ik te stoppen bij Accare (UCKJP) en volledig aan het werk te gaan binnen mijn praktijk InZicht, praktijk voor Cognitieve Gedragstherapie. Hier behandelde ik kinderen, jongeren en volwassenen met trauma-gerelateerde problematiek, angst- en stemmingsstoornissen. Eerst runde ik de praktijk alleen, later ging ik nauw samenwerken met mijn collega's Irma Wesselink en Femy Wanders.

Daarnaast startte ik met InZicht Opleidingen, waar vanuit ik supervisie en onderwijs ging geven. Samen met Leonieke verzorgden we basis- en vervolgcursussen CGt. Hierin werkten we samen met

Opleidingsinstituut PPO en met Accare. De samenwerking met Accare werd zo hecht, dat we besloten om structureel de basiscursus 'samen' aan te bieden. Een geweldig leuke tijd was dat. Naast Leonieke als mijn vaste collega-docent, leerde ik Klaas Molenkamp kennen. Ook van hem heb ik heel veel geleerd!

Toen de transitie van de Jeugdzorg richting de gemeentes plaatsvond, merkte ik een grote verandering. In mijn ogen nam de bureaucratie binnen het werkveld enorm toe. Als praktijkhouder moest ik zoveel extra administratieve taken uitvoeren richting de gemeentes, dat de moed me in de schoenen zonk. Ik wilde juist met de inhoud bezig zijn, en niet zozeer met allerlei administratieve processen. In die periode ging ik twijfelen aan het voorzetten van de praktijk.

Opleidingsinstituut PPO en wederom Accare

En alsof het zo moest zijn kreeg ik in die tijd een baan aangeboden bij Opleidingsinstituut PPO als coördinerend hoofddocent CGt. Al langere tijd gaf ik CGt onderwijs binnen PPO, maar in deze functie mocht ik het roer omgooien en het CGt onderwijs binnen de twee GZ-curricula (doelgroep volwassenen en kind en jeugd) uitbreiden en verdiepen. Het CGt docententeam binnen PPO mocht ik sterk uitbreiden tot we op den duur rond de 30 CGt opleiders hadden. Super gaaf om zo'n geweldig team te mogen coördineren! Daarnaast kon ik opnieuw bij Accare (maar nu in Drenthe) aan de slag als CGt opleider en behandelaar. Ik stopte met mijn praktijk en ging weer in loondienst. Twee geweldig leuke plekken waar ik me absoluut verder heb kunnen ontwikkelen als docent, behandelaar en als manager.

En toen kwam Psy-zo!

Psy-zo! is een kleine GGZ-instelling, gespecialiseerd in diagnostiek en behandeling van trauma- en stressor gerelateerde stoornissen bij kinderen, jongeren en volwassenen in Groningen. Daarnaast biedt Psy-zo! bij- en nascholing aan GGZ-professionals op het gebied van CGt, EMDR, Schematherapie en Systemtherapie. Collega Els van Rijn heeft Psy-zo! samen met haar zoon Dirk Messemaker opgericht in 2007. Samen hebben ze hier een bloeiend bedrijf van gemaakt.

Eind 2019 werd ik door Dirk en Els benaderd met de vraag of ik bij Psy-zo! zou willen komen werken. Naast mij werd ook collega Ytje van Pelt benaderd. Ytje en ik kenden elkaar vanuit het werkveld, maar hadden nog niet eerder nauw samengewerkt. Omdat bij Els de pensioenleeftijd naderde, dachten Dirk en Els na over de toekomst van Psy-zo! en wilden ze aan Ytje en mij voorleggen of wij samen het stokje van Els wilden overnemen. Achteraf bleek dit een gouden zet van Els en Dirk. Ytje en ik hebben een bijzondere band ontwikkeld, we denken heel veel hetzelfde en vullen elkaar daarnaast prachtig aan. Heel waardevol! Inmiddels zijn we alweer twee jaar verder. Ytje, Dirk en ik staan samen aan het roer van

twee prachtige bedrijven: Psy-zo! Onderwijs en Psy-zo! Instelling.

Psy-zo! Onderwijs

Onze missie binnen Onderwijs is om kwalitatief hoogwaardig, evidence-based onderwijs op een persoonlijke en gastvrije wijze te verzorgen aan GGZ-professionals. We werken vaak met kleine groepen, passend en op maat. Onze stamplaats is Groningen, maar ons onderwijsaanbod is sinds afgelopen jaar uitgebreid naar Zwolle. Tevens geven we incompany trainingen door het hele land. Ytje en ik zijn vorig jaar beiden EMDR Europe trainers geworden. Hier ging een pittig en langdurig opleidingstraject aan vooraf. Ytje is daarnaast ook EMDR Europe trainer voor Kind en Jeugd. Zelf hoop ik deze trainersopleiding voor Kind en Jeugd dit jaar af te ronden.

Dit betekent dat we binnen Psy-zo! Onderwijs veel (VEN geaccrediteerde) EMDR trainingen bieden. Daarnaast verzorgen we basis- en vervolgcursussen CGt (VGct geaccrediteerd). We zijn super trots op ons CGt docenten team die bestaat uit gerenom-

meerde CGt opleiders. Hetzelfde geldt voor de schema-therapie en de systeemtherapie. Naast onze opleidingen bieden we verschillende korte (1 of 2 daagse) workshops aan op het gebied van CGt, EMDR, Schema- en systeemtherapie. Daarbij is er de specialisatie op het gebied van trauma en stressor gerelateerde problematiek.

Zo vindt op 24 september aanstaande ons eerste Psy-zo! symposium plaats in Groningen, waarbij het thema 'EMDR Specials' is. Zeer gewaardeerde collega's uit het EMDR veld gaan deze dag korte workshops verzorgen over verschillende thema's binnen de EMDR. De dag zal worden afgesloten met een inspirerende en interactieve presentatie door de film- en documentairemaakster Jessica Villerius. Zij ontving in 2021 de Gouden Televizierering voor haar documentaire over de kinderen van Ruinerwold.

Psy-zo! Instelling

Binnen Psy-zo! Instelling starten we binnenkort met een groot onderzoek (RCT) in samenwerking met de onderzoeksgroep Clinical Psychology and Experimental Psychopathology van de Faculteit Gedrags- en Maatschappij Wetenschappen van de RUG. In deze studie gaan we intensieve poliklinische traumaverwerkingstherapie middels de combi EMDR en CGt (imagi-

naire exposure en exposure in vivo) afzetten tegen eenzelfde wekelijkse behandeling. We willen onderzoeken of deze condities verschillen qua drop-out (mate van therapie uitval) en qua uitkomsten op PTSS symptomatologie en comorbide problemen, zoals angststemmingsproblematiek en dissociatieve klachten. Ytje en ik hopen beiden te kunnen promoveren op dit onderzoek, maar bovenal veel te leren van het proces van onderzoek-doen. We zijn er beiden van overtuigd dat ons dit ook veel brengt in het lesgeven. Een extra verrijking en verdieping.

Resumerend

Terugkijkend op deze jaren kan ik niet anders concluderen dan dat ik een enorme bofkont ben. Ik heb veel prachtige kansen gekregen en het deel uitmaken van Psy-zo! voelt als de bekroning op het werk. De samenwerking met Ytje, Dirk en het Psy-zo! team ervaar ik als erg waardevol en 'rijk'. Al met al ervaar ik mijn huidige baan als een droom die is uitgekomen, en daar ben ik heel dankbaar voor.

Mocht je meer willen weten over het onderwijsaanbod van Psy-zo! Onderwijs, dan kun je dit vinden op de website:

www.psy-onderwijs.nl

PSYCHOLOGISCHE ZORG & DIENSTEN

Speciale tentoonstelling Heymansgebouw

Op dinsdag 22 maart vond de feestelijke opening van een bijzondere expositie plaats: “Stigma & Psychiatrie”, dat kort ingeleid werd door Lisette van der Meer, universitair docent bij klinische en ontwikkelingsneuropsychologie. In de centrale hal van het Heymansgebouw aan de Grote Kruisstraat in Groningen, zijn gedurende een half jaar werken te bewonderen van cliënten van Lentis en TBS-patiënten van de Van Mesdagkliniek. Op deze kunstwerken zie je hoe zij stigma ervaren.

Mensen met een psychiatrische aandoening hebben vaak te maken met vooroordelen en stereotypen, bijvoorbeeld dat GGZ-cliënten niet (meer) kunnen werken en leren. Of dat TBS-patiënten altijd gevaarlijk blijven en dat er geen herstel mogelijk is. Daardoor voelen ze zich gediscrimineerd en buitengesloten door de maatschappij, waardoor ze de hoop verliezen om op een zinvolle manier deel te nemen aan het maatschappelijke leven. Zo ontstaat een kloof tussen mensen met een psychische kwetsbaarheid en de maatschappij.

Graag wil de faculteit GMW van de Rijksuniversiteit Groningen meewerken aan het dichten van de kloof. Immers, op de faculteit lopen de behandelaren van morgen; studenten met interesse voor menselijk gedrag en alle problemen, uitdagingen en kansen die daar bij horen. Zo vormt de expositie een startschot voor het aangaan van het gesprek en uiteindelijk voor het verminderen van stigma op psychiatrische aandoeningen.

De expositie is een samenwerking tussen de van Mesdagkliniek in Groningen, Lentis Zuidlaren en de vakgroep Klinische en Ontwikkelingsneuropsychologie van de faculteit GMW en is tot medio september te zien.

Herinnering aan Harjo Knijff

Op dinsdag 15 maart kwam het droevige bericht dat Harjo Koos Knijff op 68-jarige leeftijd was overleden in zijn slaap, dit na een langdurige strijd.

Het was al in de studietijd, die Harjo bij de toenmalige subfaculteit Pedagogische en Andragogische Wetenschappen voltooide, dat hij mij als student opviel. Hij wilde meer dan alleen studeren en zeker

betrokken worden bij een van de onderzoeksprojecten binnen het Instituut voor Orthopedagogiek. Het was in de tijd dat er eigenlijk voor het eerst met videoregistratie werd gewerkt en dat was ver voordat er in de huisgezinnen sprake was van video. Samen met twee anderen werden we betrokken bij het onderzoek op scholen in den lande waar klassen met Zeer Moeilijk Opvoedbare Kinderen werden geobserveerd en de opnamen later ten bate van het onderzoek werden gescreend.

Harjo wilde als student op deze manier in aanraking komen met de praktijk. Uiteindelijk, na zijn afstuderen, kreeg hij de begeerde baan bij Orthopedagogiek en ging eerst werken onder verantwoordelijkheid van zijn leermeester Simon Redmeijer om vervolgens de daarop volgende decennia intens betrokken te zijn bij tal van activiteiten.

Met veertig dienstjaren bij de afdeling is het niet overdreven te zeggen dat hij lange tijd mede gezichtsbepalend is geweest voor het reilen en zeilen van de opleiding Orthopedagogiek. Als studieadviseur heeft hij vele jaren lang studenten begeleid bij hun studievoortgang, mede ondersteund door Hennie Luis. Daarnaast was hij ook verantwoordelijk voor de toelating en instroom van studenten met een HBO-vooropleiding.

Maar ook inhoudelijk speelde Harjo een belangrijke rol binnen de opleiding: de orthopedagogische diagnostiek en het onderzoek naar zeer moeilijk opvoedbare kinderen vormden de kerntaak van zijn aanstelling. 'Studenten leren hoe ze de theoretische kennis over diagnostiek kunnen toepassen in praktijksituaties' stond bij veel van zijn onderwijs centraal. Ook adviseerde hij jarenlang het Dagelijks Bestuur inzake onderwijsbeleid. Dat zijn vaste en dus duidelijke waarden geweest in Harjo's activiteiten binnen Orthopedagogiek.

Maar naast de werkzaamheden binnen de afdeling was Harjo ook zeer betrokken bij tal van activiteiten die werden georganiseerd. Hij liet altijd zijn gezicht zien. Jaarlijks verscheen hij op het introductieweekend, niet alleen om te vertellen over zijn werk aan de nieuwe studenten, maar ook om mee te volleyballen en te barbecueën.

Heel belangrijk in het vak is het een goede band op te bouwen met de studenten, waar je een fiks aantal jaren mee samenwerkt en later in de praktijk ook mee te maken hebt. Zoon Sanne werd door Harjo bij herhaling meegenomen naar het introductieweekend, iets wat zowel bij Sanne als mij warme herinneringen oproept. Maar ook tijdens congressen, heidedagen, fietstochten of andere uitjes; Harjo was erbij, getuige de vele foto's in het archief van Orthopedagogiek.

Op vrijdag 15 november 2019 nam Harjo Knijff afscheid van de Basiseenheid Orthopedagogiek: Gedrag, Opvoeding en Kinderrechten van de Faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen. Dit gebeurde onder meer middels een aantal colleges verzorgd door collega's van de universiteit en vanuit de praktijk en wel tijdens een symposium en was er ook het afscheidscollege van Harjo Knijff met als titel: 'De weg van praktijk naar theorie en terug'.

Bij de afdeling Orthopedagogiek zijn wij zeer dankbaar voor het vele, vele werk dat Harjo Knijff heeft verzet gedurende de veertig jaren die hij bij de universiteit werkzaam was. Los van alle werkzaamheden hadden Harjo en ik al die jaren een uitstekend contact, was er altijd ruimte om goed naar elkaar te luisteren, te delen en onder moeilijke omstandigheden elkaar te adviseren. Maar ook zeker dienen onze gezamenlijke hobby's genoemd te worden. Hoe belangrijk is het verzamelen van kennis in documenten en de uitgebreide belangstelling op muzikaal gebied. Harjo was ook altijd in voor nieuwigheden; was een van de eersten die experimenteerde met huiscomputers en kwam blij als een kind mij vertellen dat hij al zeer vroegtijdig Spotify had ontdekt. Allemaal zeer dierbare momenten die altijd in herinnering zullen blijven.

We gedenken hem met waardering en weemoed.

Hans Knot, maart 2022.

Uit de oude doos (1) door Hans Knot

Begin 1978 kwam de vraag, en dat was niet voor de eerste keer, of de Rijksuniversiteit Groningen groten-deels in de diverse panden in de binnenstad zou blijven of dat men zou gaan uitwijken naar een groot terrein aan de rand van de wijk De Paddepoel. In

principe hadden al eerder zowel het gemeentebestuur als ook het College van Bestuur van de universiteit gepleit voor handhaving van een belangrijk deel van de toenmalige faculteiten in de binnenstad.

Maar er speelde veel meer. Zo was het College van Bestuur ook in onderhandeling met het rijk en de gemeente om in de verre toekomst de universiteitsbibliotheek een plek te geven aan het Broerplein, tegenover het Academiegebouw. Nog immer stond daar de Martinuskerk, de toenmalige kathedraal van Groningen. Het merendeel van de universitaire gemeenschap zag liever een nieuwe bibliotheek komen op het universitaire terrein in De Paddepoel, het latere Zernikecomplex. Vele Katholieke Groningers hadden zo ook tegengas gegeven en zich uitgesproken voor het behoud van de Martinuskerk en tevens kwam in eerste instantie ook tegenstand vanuit het Departement van Onderwijs en Wetenschappen in Den Haag.

Naast een eventuele vestiging van de bibliotheek aan het Broerplein of in De Paddepoel was er eerder nog een derde optie geopperd - in het Hortusgebied, waar destijds onder meer de Letterenfaculteit en een klein deel van de subfaculteit PAW (Pedagogische en Andragogische Wetenschappen) waren gevestigd.

Het Hortuscomplex werd begin 1978 door voornoemd Departement en het College van Bestuur niet meer als een reële optie gezien, mede gezien het gegeven dat de Universiteitsraad in oktober 1977 had besloten te kiezen voor de optie Broerplein. Dat de Hortus als alternatief was afgefallen werd door velen binnen de universitaire gemeenschap gezien als een bewijs van falen door het universiteitsbestuur. Tijdens de onderhandeling die gevoerd waren met het gemeentebestuur van Groningen, zo was men van mening, had het College van Bestuur van de universiteit niet duidelijk genoeg gemaakt dat het niet openhouden de mogelijk-

heid tot bouw in het Hortusgebied tot grote problemen kon gaan leiden inzake het binnenstadbeleid van de universiteit.

Het leek er op dat De Paddepoel daarna toch in beeld zou gaan komen, maar de universiteit had inmiddels toestemming gekregen vanuit het Ministerie voor Onderwijs en Wetenschappen de universiteitsbibliotheek te bouwen op het Broerplein. Dit wel onder voorwaarde dat de totale kosten niet hoger mochten zijn dan het bouwen van een bibliotheek in De Paddepoel. Uiteraard was en is bouwen in de binnenstad aanzienlijk duurder dan in De Paddepoel.

Uit berekeningen in 1978 bleek dat bouwen in de binnenstad ongeveer f 60 miljoen gulden ging kosten, wat rond de 8% duurder zou zijn dan wanneer er in De Paddepoel een nieuwbouw zou verrijzen. In beide gevallen zou het om een sober maar functioneel onderkomen gaan. Kwam het totale kostenplaatje toch boven de begroting uit dan was het volgens de directeur bouwzaken van de universiteit, ir. G.H. Otten, zo dat de gemeente Groningen en het Ministerie van Volkshuisvesting de rest dienden bij te dragen. Hij stelde, evenals de voorzitter van het College van Bestuur, de heer B. ter Borch, dat zowel de gemeente als het Department Volkshuisvesting grote voorstander waren voor stadsvernieuwing.

Wel werd een eventuele bouw in De Paddepoel als enige andere optie aangehouden. Mocht dit het geval zijn dan diende ook de bibliotheek van Letteren daarheen verplaatst te worden. Op dat moment was die nog gevestigd in de Grote Kruisstraat. Zowel de bibliothecaris, de bibliothekeraad als ook het personeel van Letteren waren daarvoor.

In Den Haag wilde men de Letterenfaculteit liever in de geplande nieuwbouw in het Harmoniecomplex hebben, hetgeen uiteindelijk ook gebeurde. Wanneer toch de plannen betreffende De Paddepoel voorkeur zouden krijgen dan vond men op de departement dat alle bouwplannen van de universiteit opnieuw herzien dienden te worden. Uiteindelijk ging nog een flink aantal jaren voorbij alvorens een nieuwe Universiteitsbibliotheek werd geopend.

Het was in 1987 dat het nieuwe gebouw verrees en werd geopend aan het Broerplein. Daarvoor werd, ondanks dat de Martinuskerk op de Monumentenlijst stond, de voormalige kathedraal gesloopt. De Letterenfaculteit vertrok rond die tijd uit het Hortusgebied en kreeg enorm veel ruimte in het Harmoniecomplex. In

het Hortusgebied werd de faculteit PPSW (Pedagogische, Psychologische en Sociale Wetenschappen) eind jaren tachtig van de vorige eeuw gevestigd, later vernoemd tot Gedrags- en Maatschappij Wetenschappen.

En in De Paddepoel? Daar viste men destijds naast nieuwbouw en de vestiging van de Universiteitsbibliotheek. Maar, wat nu het Zernike Complex heet, kan zonder meer de groeidiamant van de RUG worden

genoemd, met ongelooflijk veel nieuwbouw in de afgelopen decennia met enorme variatie aan architectuur. En er wordt nog steeds volop gebouwd en er zijn plannen voor nog meer expansie. Een wandeling of fietstocht door het grote Zernikecomplex valt voor iedereen zeer aan te raden.

Druk en Dwars begon 10 jaar geleden

Tien jaar geleden trainde ik samen met Sanne te Meerman de allereerste groep zorgprofessionals, die onze groepsoudercursus Druk & Dwars zouden gaan geven. We hadden geen enkel budget en zaten met 14 zorgprofessionals in een aftands zaaltje met wat pakken drinken en koekjes die we zelf meegebracht hadden. Wat een decennium later hetzelfde gebleven is, is het hartverwarmende enthousiasme van de cursisten, die wij aantrekken, en hun overduidelijke liefde voor energieke en eigenzinnige kinderen. Ook de opzet van de train-de-trainer voor de oudercursus van Druk & Dwars is onveranderd: cursisten oefenen om de beurt in duo's een stukje uit de handleiding op de groep collega's die dan ouders spelen (en dat doen ze vaak met verve!). Op die manier lopen we alle 7 bijeenkomsten op interactieve wijze bij langs.

Begin maart verzorgde ik samen met Els Wolfers van

Stichting WIJ weer een train-de-trainer dag. Maar nu zaten we in de prachtige Gadourek collegezaal van onze faculteit, was er de hele intensieve dag catering, en konden we de zorgprofessionals fancy mappen en een boek bieden.

We zijn nog niet klaar! Op de website www.drukendwars.nl staan nog allerhande andere activiteiten waarmee we samen met ons mooie team en vele anderen proberen bij te dragen aan een opvoedomgeving waarin alle kinderen kunnen floreren.

Sanne te Meerman is trouwens in het voorjaar van start gegaan met het schrijven van een serie blogs, waarin hij aan de hand van de richtlijn voorlichting ADHD uitspraken van verschillende bronnen tegen het licht houdt. Te Meerman: "Ik hoop op een zuivere discussie met de auteurs en anderen die zich willen inspannen voor betere voorlichting over ADHD. Deze blog gaat met name over ADHD en hersenen."

<https://drukendwars.nl/adhd-hersenen-hersenstichting/>

Laura Batstra

Orthopedagogiek in de media en meer

■ 8 november 2021

Evert Sulman is gestart met de podcastserie 'Kwartiermakers op Missie'. Om thema's aan te kaarten en onderwerpen te bespreken die ons werk raken. Vanwege het project Kerst050 (inmiddels de grootste kerstpakkettenactie van Nederland) had men het over armoede, schaamte en gelijkwaardigheid. Dankzij de inbreng van voorzitter van de kledingbank Natascha Snoek, professor orthopedagogiek Laura Batstra en voormalig directeur Leger des Heils Cornel Vader was het een zeer interessant en veelzijdig gesprek geworden. Luister het hier terug:

<https://www.quartermasters.org/kwartiermakers-op-missie-podcast-1/>

■ 9 november 2021

Laura Batstra was een van de plenaire sprekers op het altijd mooie 'Jaarcongres Leve Het Jonge Kind' in het Beatrixtheater in Utrecht. Doordat de beoogde dagvoorzitter verhinderd bleek, mocht ze op de valreep de dag ook voorzitten: sprekers introduceren, tijd bewaken et cetera. Zo kon zij eindelijk zelf eens aankondigen: "dan geef ik nu het woord aan de drukke en dwarse Fries Laura Batstra, die etc etc".

■ 11 november 2021

Vond het Dagcongres 'Samen Vooruit' rond de Intensieve Ambulante Gezinsbehandeling plaats. Tijdens het congres werd de website van IAG Nederland gelanceerd: www.iag-nederland.nl

Van onze basiseenheid verzorgde Jana Knot-Dickscheit de openingslezing met als titel 'De waarde van IAG voor gezinnen met meervoudige en complexe problemen'. Mariska van der Steege hield een lezing over: 'De

IAG-hulpverlener in een netwerkgeving'. Naast een ervaringsverhaal van een moeder werden ook nog verschillende workshops aangeboden.

■ 16 november 2021

Nieuwsbrief Universiteit
Interview met de Ombudsvrouw Margrite Kalverboer

'Zonder de rechtenstudie erbij was ik geen Kinderombudsvrouw geworden.' Behalve orthopedagogiek ook rechten studeren. Kinderombudsvrouw en RUG-hoogleraar Margrite Kalverboer (1961) noemt het een van de beste stappen in haar leven. Gesprek over doen wat van je verwacht wordt, zelf kiezen en dealen met wat op je pad komt. Lees hier meer:

<https://www.rug.nl/alumni/about-alumni/alettajaar/margrite-kalverboer>

■ 29 november 2021

De Friese gemeenten Noardeast-Fryslân en Dantumadiel nemen vanaf 2022 de aanpak van het Gronings project Druk & Dwars over. Het doel is overdiagnostiek van ADHD bij kinderen waar mogelijk te voorkomen door versterking van de opvoedomgeving. Op die manier kunnen specialistische psychiatrische trajecten bewaard blijven voor kinderen en gezinnen met de meest ernstige problematiek. Druk & Dwars is ontstaan vanuit de afdeling Orthopedagogiek van de Rijksuniversiteit Groningen en loopt in diverse Groninger gemeenten.

■ Integrale aanpak

'We zijn als team ontzettend blij dat we naast diverse Groninger gemeenten, nu ook deze Friese gemeenten aan boord hebben,' zegt projectleider prof. dr. Laura Batstra. 'We merken bij Druk & Dwars vanuit het hele land veel belangstelling voor de losse onderdelen van onze aanpak. Men vraagt ons vaak om een lezing of workshop te komen geven of een school wil bijvoorbeeld enkele leerkrachten onze leerkrachttraining laten volgen. De impact van losse activiteiten verwatert echter snel als de rest in een gemeente hetzelfde blijft. Als we het dominante medicaliserende tijt echt willen keren, zullen we op allerlei verschillende niveaus en manieren tegelijk hieraan moeten werken. Wij hopen met onze integrale aanpak binnen gemeenten het nu nog vaak overheersende stoornisdenken en -handelen te verschuiven naar een breed gedragen gemeenschappelijke normaliserende benadering van kinderen met als druk en dwars ervaren gedrag.'

■ Laagdrempelig en dichtbij

Het noordoosten van Friesland is de eerste regio buiten de provincie Groningen die de integrale aanpak van Druk en Dwars over gaat nemen. De gemeenten Noardeast-Fryslân en Dantumadiel werken nauw samen op het gebied van Zorg en Onderwijs. De wethouders in beide gemeenten zijn verheugd.

Gerben Wiersma, wethouder in Dantumadiel: 'We vinden het belangrijk dat ook kinderen met gedragsproblemen zoveel mogelijk in hun eigen omgeving kunnen blijven functioneren. De werkwijze van Druk & Dwars om vooral in te zetten op ondersteuning in het gezin en op school sluit naadloos aan op onze visie.'

Jouke Douwe de Vries, wethouder in Noardeast-Fryslân: 'In de gemeenten Dantumadiel en Noardeast-Fryslân zetten we stevig in op een betere verbinding tussen onderwijs en Jeugdzorg. "Laagdrempelig" en "dichtbij" zijn daarbij de kernwoorden. Ook normaliseren, in de zin van niet meteen etiketten op kinderen plakken, hebben we hoog in het vaandel. De aanpak van Druk & Dwars sluit hier uitstekend bij aan en we zijn dan ook erg blij met de samenwerking, om op die manier kennis en ervaring met elkaar te delen.'

■ 6 december 2021 DvhN: Jet Rip

Jonge vluchtelingen worden in Nederland bij voorkeur in gezinnen met dezelfde cultuur opgevangen. "Dit werkt in het begin vaak goed, maar op de langere termijn is er een kans dat dit juist belemmerend werkt", zegt onderzoeker Jet Rip van de Rijksuniversiteit Groningen. Een korte samenvatting.
Door Frank van Hebel.

Kinderen wennen naarmate ze langer in Nederland zijn aan de Nederlandse cultuur, terwijl het opvanggezin aan de oude cultuur vasthoudt. Rip, die onlangs op dit onderwerp promoveerde, sprak met tientallen jonge vluchtelingen – die officieel alleenstaande minderjarige vreemdeling worden genoemd –, opvangouders en voogden over de gevolgen van de plaatsing.

"Tussen 2011 en 2020 hebben in totaal 12.000 kinderen asiel aangevraagd. In 2015 was er vanwege de burgeroorlog in Syrië een enorme stijging naar 4.000.

Veel kinderen komen uit Syrië of Eritrea. Ze hebben bijvoorbeeld geen familie meer of zien in het land van herkomst geen uitweg meer. Bij kinderen uit Eritrea zie je vaak dat ze rekrutering door het leger willen voorkomen. De regel in Nederland is dat kinderen jonger dan 15 jaar standaard in een opvanggezin worden opgenomen. Oudere kinderen komen bijvoorbeeld in een woonvorm met leeftijdsgenoten en begeleiders terecht."

Bij plaatsing in een gezin wordt onder meer naar religie, land van herkomst en taal en cultuur gekeken. "Vooral in de beginfase kan dat erg positief zijn en veel voor een kind betekenen. Die geven aan dat ze steun ervaren, omdat ze bepaalde gebruiken herkennen, bekende etensgeuren ruiken en bijvoorbeeld samen naar de kerk kunnen."

Maar het gaat niet altijd goed. "Ik sprak een jongen uit Eritrea die in een Somalisch gezin was opgevangen. Men dacht blijkbaar dat er een culturele match zou zijn, omdat de landen naast elkaar liggen. Maar de religie is anders: Somalië is overwegend islamitisch, terwijl Eritrea orthodox-christelijk is. Deze jongen mocht bijvoorbeeld geen posters ophangen die met zijn geloof te maken hadden."

"Ik kwam ook bij gezinnen die de Nederlandse taal niet machtig waren, maar wel voor deze jongeren zorgden. Zo'n kind krijgt dan Nederlandse vrienden op school, leert de taal en begint te begrijpen hoe er dingen moeten worden geregeld. Het is de vraag of dit gezin op de lange termijn de juiste steun kan geven."

Maar ze zag ook het positieve effect van opvangouders: "Een Somalisch gezin legde bijvoorbeeld uit dat het hier heel normaal is als twee mannen hand in hand lopen. Maar opvangouders weten ook hoe het is als je nog geen verblijfsvergunning hebt en dat alles wat je eventueel verkeerd doet gevolgen kan hebben. Een deel van de kinderen die ik sprak, had nog geen verblijfsvergunning. Die mogen bijvoorbeeld niet meedoen aan sportwedstrijden of zwemles, omdat ze nog geen burgerservicenummer hebben. Hun opvangouders hebben hier ook ervaring mee."

■ Dagblad van het Noorden 15 december door Luuk Sporel

Carla van Os van de Rijksuniversiteit Groningen doet onderzoek naar de 'Holland Kinder', die na Eerste Wereldoorlog bijtankten in Nederland en hier vaak bleven wonen. Een samenvatting.

Hoe verging het de (klein)kinderen van de 65.000 'Holland Kinder' die na de Eerste Wereldoorlog naar Nederland kwamen om aan te sterken? Daarnaast doet

Carla van Os onderzoek. Zij is universitair docent orthopedagogiek aan de Rijksuniversiteit Groningen. Holland Kinder, wat zijn dat?

“Dat waren Oostenrijkse kinderen die na de Eerste Wereldoorlog naar Nederlandse gastgezinnen kwamen om bij te tanken. Het idee was dat ze hier goed eten, warmte en rust kregen voor een paar weken. Maar sommigen bleven maanden, jaren of voor altijd bij hun pleeggezin.”

Hoe kwam dat?

“Wij zijn dat aan het onderzoeken. Vaak was er thuis meer aan de hand. Zoals een scheiding, of iemand was vermist geraakt in de oorlog. Daarbij kwam, Oostenrijk lag helemaal in puin. Ouders dachten dat hun kinderen hier een betere kans hadden op een goede toekomst. En in sommige gezinnen hadden de kinderen het zo ontzettend naar de zin, dat ze hier bleven.”

Waarom zijn de verhalen van hun kinderen zo interessant om te onderzoeken? “Voor het Expertisecentrum voor Kinderen en Vreemdelingenrecht spreken wij veel gezinnen. Wat je ziet bij de vluchtelingen van nu, is dat sommige ouders heel lang emotionele gebeurtenissen achterhouden. Kinderen voelen die spanning wel. We weten ook dat kinderen die op hun vlucht tijdens de Tweede Wereldoorlog gescheiden raakten van hun ouders het lastiger vonden om relaties op te bouwen. In vergelijking: met kinderen die met hun ouders in concentratiekampen kwamen en overleefden, ging het later beter.”

■ 15 december Laura Batstra

Interview in de Riepe, het straatmagazine van Noord Nederland.

■ 24 januari

Publicatie vanuit de Faculteit Gedrag- en Maatschappij Wetenschappen: Rita Gerkema-Nijhof en Saskia Damen

Communiceren met mensen met doofblindheid of doofheid in combinatie met een verstandelijke beperking is bijzonder ingewikkeld. De Rijksuniversiteit Groningen onderzoekt samen met Koninklijke Kentalis of zintuigenverhalen – verhalen die via bijvoorbeeld geur of aanraking verteld worden – kunnen helpen om deze communicatie te verbeteren. Het doel: ervoor zorgen dat deze mensen en hun naasten op een plezierige manier even met hetzelfde onderwerp bezig kunnen zijn. Het onderzoek loopt nog, maar de eerste reacties zijn positief.

Tekst: Beau Oldenburg / Foto's: Henk Veenstra

■ Carnavalshoedje

De doofblinde Gijs zit voorovergebogen in zijn elektrische rolstoel, diep in zijn eigen wereld verzonken. Zijn begeleider loopt naar hem toe en pakt voorzichtig zijn handen vast. Gijs veert op en gaat wat rechter zitten. De begeleider beweegt zachtjes een slinger met rode sliertjes langs zijn gezicht en handen. Gijs pakt de sliertjes vast en er verschijnt een lach op zijn gezicht. Dan geeft de begeleider hem een feesthoedje met zilveren pailletten aan. Gijs laat zijn vingers over de pailletten glijden en stopt de rand van het hoedje in zijn mond. Hij lacht van oor tot oor, want hij herkent het: hij droeg dit hoedje op die ene gezellige carnavalsmiddag.

<https://www.rug.nl/about-ug/latest-news/news/archief2022/nieuwsberichten/deafblind-individuals-enjoy-sense-stories>

■ 7 februari 2022

Hoe kan de stem van kinderen <12 jaar worden versterkt als zij uit huis worden geplaatst? Die vraag stond centraal in een onderzoek dat Anne Steenbakkers heeft uitgevoerd vanuit de Rijksuniversiteit Groningen in samenwerking met Defence for Children International.

Er is onderzocht wat in (inter)nationale wet- en regelgeving is vastgelegd over het recht op participatie, er is gesproken met kinderen, jongvolwassenen en professionals en er is een dossieranalyse uitgevoerd. Uit het onderzoek komt naar voren dat zowel kinderen als professionals participatie belangrijk vinden, maar dat er zowel in de wet als in de praktijk nog

belangrijke verbeterlagen gemaakt kunnen worden zodat kinderen vaker en beter kunnen participeren. Lees hier meer:

<https://defenceforchildren.nl/actueel/nieuws/familie/2022/onderzoek-participatie-van-twaalf-minners-bij-beslissingen-over-uthuisplaatsing/>

■ 9 februari 2022

Op die dag verscheen de eerste officiële podcast van studievereniging ODIOM, actief binnen de Pedagogische Wetenschappen Rijksuniversiteit Groningen en dus ook voor Orthopedagogiek. Deze podcasts worden gemaakt door de MediaCie. Men behandelt tijdens het opnemen van de podcast verschillende onderwerpen die centraal staan bij onze studies. In de eerste podcast is Laura Batstra te horen over ADHD, orthopedagogiek in de praktijk en Druk & Dwars

<https://anchor.fm/tom-odiom/episodes/Laura-Batstra-over-ADHD--orthopedagogiek-in-de-praktijk-en-Druk--Dwars-e1e5j43>

■ DvhN 26 februari 2022 Elianne Zijlstra door Maaïke Borst

Stoppen met de gesloten jeugdzorg is een mooi streven. Maar voor een kleine groep jongeren met complexe problemen is op dit moment nog geen andere oplossing. Dat zeggen orthopedagoog Elianne Zijlstra van de Rijksuniversiteit Groningen (RUG) en Elly Voorintholt van Elker Jeugdhulp en onderwijs. Zij reageren op de petitie van de Stichting Het Vergeten Kind die het kabinet oproept snel een einde te maken aan de gesloten jeugdzorg. Volgens onderzoek van de stichting raken kinderen extra beschadigd door deze vorm van hulpverlening. "Iedereen is het er wel over eens dat we gesloten jeugdzorg niet moeten willen", zegt Zijlstra. "Het is een uiterste maatregel. Maar deze discussie focust te veel op het eindstation. We zouden het moeten hebben over hoe het zo ver komt dat we geen andere mogelijkheid meer zien dan hulp bieden in een gesloten setting. Hoe kan het dat we tekortschieten in de hulp aan deze jongeren en wat is nodig om passende hulp te realiseren?" De rechter kan kinderen, die een gevaar zijn voor zichzelf of hun omgeving, plaatsen in een instelling voor gesloten jeugdzorg. In Nederland gaat het om ongeveer 1800 kinderen per jaar. In het Noorden bieden Elker en Jeugdhulp Friesland deze gesloten jeugdhulp aan, officieel JeugdzorgPlus genoemd. Lees hier meer:

<https://dvh.nl/groningen/Ouders-van-uthuisgeplaatste-kinderen-krijgen-meer-tijd-voor-herstel-gezinssituatie-27613204.html>

■ 22 maart 2022 Intranet RUG GMW

'Hoe kunnen we gezinnen met langdurige en complexe problemen beter helpen?'

In 2021 werd het Expertisecentrum Gezinnen met Meervoudige en Complexe Problemen (GMCP) opgericht. De missie van dit expertisecentrum is om de hulpverlening aan gezinnen met complexe en langdurige problemen te verbeteren. Onlangs bestond het GMCP één jaar. Jana Knot-Dickscheit, hoofd van het expertisecentrum, blikt terug op een bewogen jaar.

In Nederland zijn er naar schatting tussen de 35.000 tot 116.000 gezinnen die langdurig met problemen op meerdere vlakken in hun leven worstelen. Deze mensen, ook wel gezinnen met meervoudige en complexe problemen genoemd, hebben bijvoorbeeld problemen op het gebied van opvoeding en financiën en hebben daarnaast psychische problemen. Soms loopt de situatie zo hoog op dat kinderen uit het huis worden geplaatst. In 2021 verbleven maar liefst 45.000 kinderen in een pleeggezin, gezinshuis of residentiële instelling (reeds en nieuw geplaatste kinderen samen).

■ Ook voor hulpverleners complex

Volgens orthopedagoog Jana Knot-Dickscheit wordt er van alles gedaan om deze gezinnen te helpen, maar heeft dit niet altijd het gewenste effect. "Hoewel meerdere instanties, zoals gemeenten en jeugdzorg, deze gezinnen proberen te ondersteunen, blijven de problemen bestaan. Dat is ook niet vreemd: de problemen zijn met elkaar verweven en zijn bovendien chronisch. Denk aan verslaving en financiële problemen. Ze zijn dus niet 1-2-3 op te lossen. Ook ontbreekt er in de hulpverlening aan deze gezinnen regelmatig een wetenschappelijke onderbouwing omdat er weinig onderzoek gedaan is."

Lees hier meer:

<https://www.rug.nl/news/2022/03/fmcp-center-of-expertise-how-can-we-better-help-families-with-long-term-and-complex-problems>

■ 22 maart Kinderombudsman internetsite

De Tweede Kamer heeft vandaag Margrite Kalverboer opnieuw beëdigd als Kinderombudsman. Per 1 april 2022 start haar tweede ambtstermijn. Het instituut Kinderombudsman bestaat 11 jaar. Margrite Kalverboer is sinds april 2016 de Kinderombudsman. Als Kinderombudsvrouw bevordert zij dat alle kinderrechten, zoals vastgelegd in het VN-Kinderrechten-

verdrag, in Nederland worden nageleefd door wetgevers, beleidsmakers en uitvoerende professionals. Lees hier meer:

<https://www.kinderombudsman.nl/nieuws/tweede-kamer-beedigt-margrite-kalverboer-op-nieuw-als-kinderombudsman>

■ 1 april 2022 Trouw door Kristel van Teefelen

Worden in Nederland meer kinderen bij hun ouders weggehaald dan in andere landen? Het blijkt niet te kloppen. In tegenstelling tot wat vaak wordt gedacht, is Nederland geen koploper uithuisplaatsingen. Vergeleken met andere landen in West-Europa behoort Nederland tot de middenmoot, met 8,8 per 1000 kinderen die niet thuis wonen.

Worden ook Oost-Europese landen meegerekend, dan zit Nederland onder het gemiddelde, stellen de hoogleraren orthopedagogiek Annemiek Harder van de Erasmus Universiteit en Erik Knorth van de Rijksuniversiteit Groningen op basis van cijfers van Eurochild en Unicef.

Het idee dat in Nederland veel meer kinderen bij hun ouders worden weggehaald dan in andere landen, is hardnekkig.

Lees hier meer:

<https://www.trouw.nl/binnenland/worden-in-nederland-meer-kinderen-bij-hun-ouders-weggehaald-dan-in-andere-landen-het-blijkt-niet-te-kloppen~b1cb93b7/>

■ 15 april 2022 15 April DvhN Elianne Zijlstra door: Maaike Borst

Ook nadat kinderen voor langere tijd uit huis zijn geplaatst, moeten ze nog kunnen terugkeren naar hun ouders. Het Nederlands Jeugdinstituut past de richtlijn aan. Ouders hoeven niet langer binnen een jaar al hun zaken op orde te hebben om definitieve uithuisplaatsing te voorkomen. Terecht, vindt orthopedagoog Elianne Zijlstra van de Rijksuniversiteit Groningen: "Zoals het kinderrechtenverdrag stelt over uithuisplaatsingen: je moet altijd de situatie van elk kind afzonderlijk bekijken. Strikte toepassing van richtlijnen werkt niet bij deze groep".

Volgens de Nederlandse wet moet sinds 2015 binnen een 'aanvaardbare termijn' besloten worden waar een kind gaat opgroeien. De gedachte daarachter is dat kinderen stabiliteit nodig hebben. (Pleeg)ouders en kinderen verkeerden soms lange tijd in onzekerheid, omdat ondertoezichtstellingen steeds maar werden verlengd zonder definitief besluit. Wat 'aanvaardbaar' is had per situatie moeten verschillen, maar in de richtlijn 'uithuisplaatsingen' van het Nederlands Jeugdinstituut werden de termijnen vastgelegd: een half jaar voor kinderen tot 5 jaar, een jaar voor oudere kinderen. Strikte handhaving daarvan zette ouders klem. Als ze binnen die termijn geen verbetering lieten zien, waartoe ze door lange wachtlijsten in de hulpverlening soms nauwelijks de kans kregen, verloren ze definitief het gezag over hun kinderen.

Zijlstra vindt het wel belangrijk dat er oog blijft voor hoe belangrijk stabiliteit en toekomstperspectief (weten dat je ergens kunt blijven) zijn voor kinderen. "Maar ook in de pleegzorg of opvang is er niet altijd continuïteit. De vele overplaatsingen in de jeugdzorg zijn een bekend probleem."

Voor de uitgebreide versie:

<https://dvh.nl/groningen/Ouders-van-uithuisgeplaatste-kinderen-krijgen-meer-tijd-voor-herstel-gezinsituatie-27613204.html>

Orthopedagogiek en RENN4: een mooie combinatie van onderzoek en praktijk

door Anke de Boer

Tussen speciaal onderwijsorganisatie RENN4 en Orthopedagogiek is al jaren structurele samenwerking. Deze samenwerking is zichtbaar in de vorm van gezamenlijke onderzoeksprojecten, master-stages, en betrokkenheid van RENN4-gedragswetenschappers in ons onderwijs. Om de samenwerking structureel te maken was

ik sinds 2021 voor 1 dag per week verbonden aan het Bedrijfsbureau van RENN4. Door allerlei ontwikkelingen heb ik per 1 april jl. de mogelijkheid gekregen om directeur onderwijsadvies, onderzoek & kwaliteit te worden (de OOK-groep). Dit doe ik voor 3 dagen per week, en ik blijf 1 dag per week bij Orthopedagogiek werkzaam. Hierdoor blijft de samenwerking met de RuG bestaan.

Voor de komende tijd heb ik de opdracht om kwaliteitszorg, advies en onderzoek meer op elkaar te laten aansluiten, en de expertise van de RENN4 scholen meer (intern én extern) zichtbaar te maken. Om de maatschappelijke opdracht om inclusiever onderwijs te realiseren heeft ook RENN4 een belangrijke taak: de expertise inzetten binnen onder andere het reguliere onderwijs. Concreet betekent dit dat we werken aan het herstructureren van de organisatie van de OOK-groep, onderzoek meer zichtbaar te maken d.m.v. een website, praktische tools ontwikkelen op basis van onderzoek, kennisuitwisseling tussen scholen onderling stimuleren, etc.

Ik hoop op een mooie nieuwe uitdaging, waarin de samenwerking tussen Orthopedagogiek en RENN4 nog meer wordt versterkt.

Wil je meer weten over wat we bij RENN4 doen, of heb je vragen? Mail dan even naar: a.deboer4@renn4.nl

In memoriam Dr. Roel de Groot

Op 25 november ontvingen we het trieste bericht dat dr. Roel de Groot op 79-jarige leeftijd is overleden na een lange periode van slopende ziekte. Roel de Groot was aan het Instituut voor Orthopedagogiek, de latere vakgroep, verbonden

vanaf 1968 tot en met 2008. In die periode heeft hij tal van activiteiten ontplooid. We hebben Emeritus Professor Kees van den Bos bereid gevonden stil te staan bij het heengaan via een terugblik.

Mijn herinneringen aan Roel de Groot gaan terug tot 1971. Ik had mijn kandidaatsexamen Pedagogiek gedaan en als hoofdvak Orthopedagogiek gekozen. De roemruchte professor Wilhelmina Bladergroen had voor haar nieuwe afdeling (ofwel het Instituut voor

Orthopedagogiek) een snel groeiende club medewerkers aangetrokken, waaronder adjunct wetenschappelijk medewerker Roel de Groot die les gaf in de orthodidactiek.

Ons jaar (1968) telde zo'n 10 studenten en als je in studieuze zin ook maar enigszins opviel werd je al gauw student-assistent. Dat overkwam mij omdat ik bijvakken (kinder)taalpsychologie deed. Agniet de Steenwinkel (later Van der Blij) had voor een taalonderzoekje ondersteuning nodig, en na een jaar werd ik 'overgedaan' aan Roel de Groot die ook wel wat zag in deskundige taalhelp aan leerlingen met leerproblemen.

Ik werd onder meer op pad gestuurd naar scholen voor lager technisch onderwijs met een zogenaamde ITO-afdeling (Individueel Technisch Onderwijs). Hier had Roel warme contacten en begeleidingscontracten mee. Het dominante (Groningse) begeleidingsmodel stelde grotendeels op Bladergroens inzichten met veel aandacht voor de ontwikkelingstheorieën van Piaget met visuele waarneming en beweging als hoekstenen van

de sensomotorische ontwikkeling. Roel vond het helemaal prima om daar door mij Vygotsky, Werner en Kaplan met 'inner speech' ontwikkeling aan toe te laten voegen.

Het waren prachtige jaren en je ging intensief om met ouderejaars en oud-studenten (bijvoorbeeld Harm van der Laan die in 1973 promoveerde), medestudenten (Sieneke Goorhuis), collega-assistenten (Bieuwe van der Meulen) en stafleden.

Roel de Groot kwam vaak bij ons eten. Zeer gezellig! Intussen was het duidelijk aan het worden dat Roel meer de practicus en zorg-entrepreneur van ons tweeën was en ik meer de wetenschapper. Roel had een fijne neus voor het schrijven van toegepaste publicaties ('Spelen met spel', visuele voorstellingsmaterialen bij uitgeverij Vermande, et cetera) en voor collega's die hem bij het publiceren behulpzaam konden zijn (Cees Paagman).

In de zomer van 1974 studeerde ik af en mijn vrouw Sietske en ik maakten ons klaar om een jaar naar London, Canada te gaan waarvoor ik een beurs van het Canada Council had gekregen om aan de University of Western Ontario bij de experimentele psycholoog prof. Allan Paivio te studeren. Onze kat ging naar Bieuwe en Matty van der Meulen en ons wandtapijt mocht bij Roel opgerold onder zijn bed wachten tot we weer terug waren.

In maart 1975 kregen we in Canada Roel nog een paar dagen te logeren. Hij was voor werkbezoeken op doorreis naar de University of Michigan waar hij onder meer zijn idool Paul Getman bezocht. Hij moest bij ons op de bank slapen en ging met (hoogzwangere) Sietske naar de stadsbibliotheek waar hij informeerde of ze ook boeken hadden van Hans Kirst (Duitse schrijver van o.a. oorlogsromans). Met mij ging hij een halfuurtje kennismaken met Allan Paivio. Na afloop zei hij: "dat is nog eens een echte professor!"

In september 1975 waren we weer terug in Nederland en ik kon een plekje als wetenschappelijk medewerker in mijn oude 'instituut' krijgen als docent leer- en

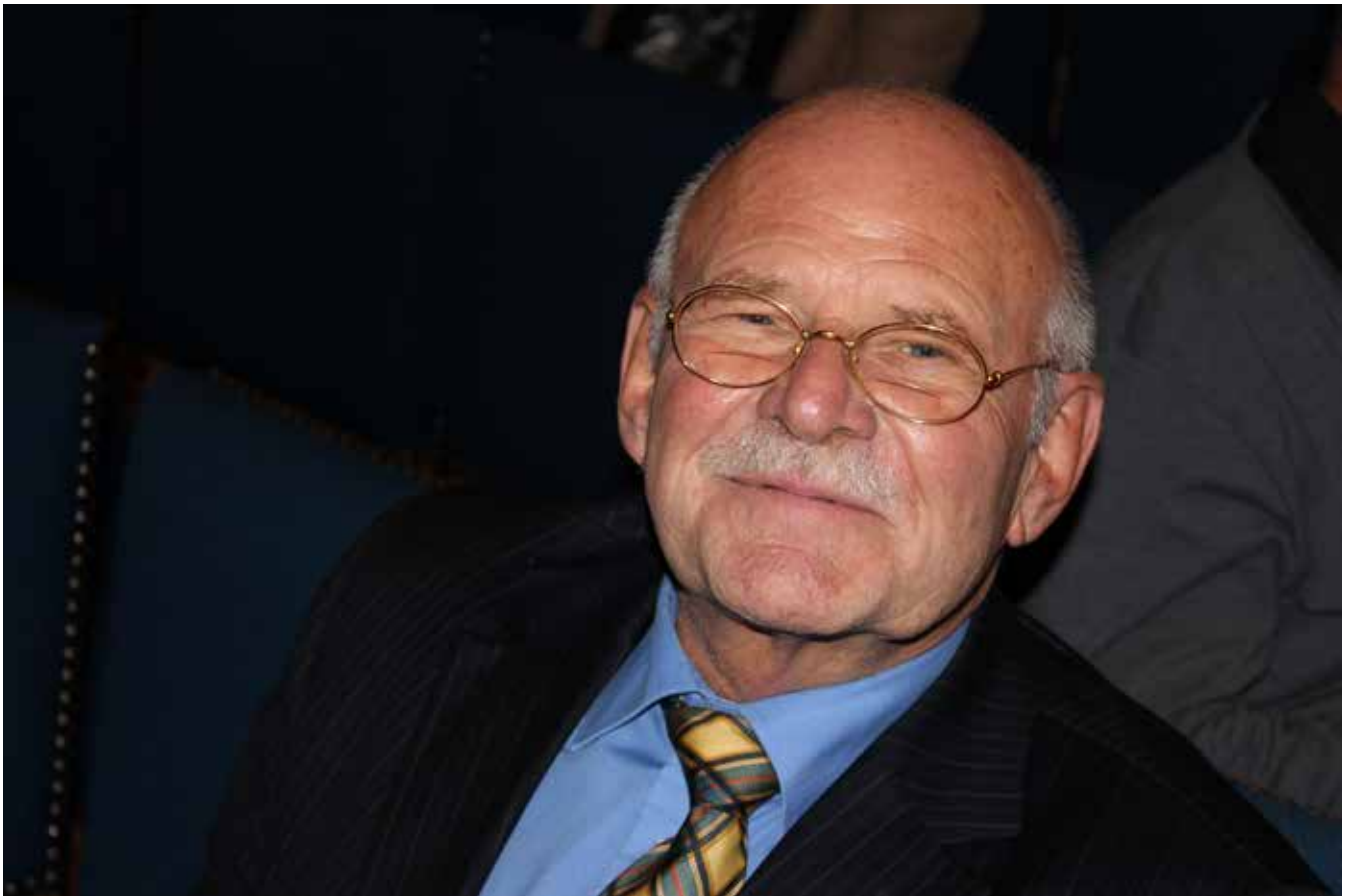
cognitiepsychologie voor orthopedagogen. Roel was inmiddels regulier staflid en vormde samen met Rimmert van der Kooij de sectie Leerstoornissen, was (hoofd)redacteur voor het Tijdschrift voor Orthopedagogiek van de vereniging O&A, was landelijk zeer actief (ook in het opbouwen van zijn privé-praktijk), maar vond weinig weerklank aan de universiteiten van Nijmegen, Amsterdam en Leiden. Kortom, Roel was een echte 'vrije jongen', een zorgondernemer met 'kantoor' op de universiteit, een regelneef: zeer actief op meerdere scholen voor lager technisch onderwijs en praktijkonderwijs in den lande.

Ook was Roel de Groot speelgoeddeskundige en promotor van de betekenis van het spel voor de ontwikkeling van kinderen, hield geregeld radiopraatjes, vaak overgoten met de saus van de bekendheid en wetenschappelijke inzichten van prof. Wilhelmina Bladergroen, was supervisor voor stages aan de SIRT (Stichting Individuele Remedial Teaching, directeur Netty van der

Sloot), aan de Bladergroenschool in Eelde, et cetera. Roel promoveerde in 1981 op het proefschrift 'Adolescenten met leermoeilijkheden in het IBO'. Onze wegen begonnen uiteen te lopen toen er door interne conflicten en een studentenbezetting twee vakgroepen orthopedagogiek kwamen. Roel bleef als 'zwevende' medewerker bij prof. Ko Rink (Jeugdzorg) en ik bij de opvolger van prof. Bladergroen, prof. Jan Rispen, onder wie ook de sectie Leerstoornissen viel. Omtrent 1985 werd de scheiding weer ongedaan gemaakt.

Prof. Han Nakken werd de nieuwe chef van alle secties, behalve Jeugdzorg (daar was en bleef prof. Ko Rink de leider) en schoorvoetend nam Roel ook weer zijn plaats in bij de sectie Leerstoornissen, waarvan ik inmiddels de coördinator was geworden. Roel de Groot publiceerde - meestal met co-auteurs en als redacteur - in de jaren 80 en 90 vele praktijkgerichte en populairwetenschappelijke werken (titels onder meer: Praktische Orthopedagogiek voor de school, Het wilde op school niet vlotten, 'Bladergroen', Kinderen met leerproble-

men, Aspecten van leerlingbegeleiding, Kinderen en spel, Leermoeilijkheden en visuele opvoeding, Het kind van de eeuw, Inclusief onderwijs, Denkbeelden over Beelddenken, et cetera.) De meeste van deze boeken vonden aftrek in het HBO, op universitaire boekenlijsten kwamen ze echter nauwelijks voor.

Naast onderwijstaken was Roel zeer uithuizig (hij was jaren hoofdredacteur van het Tijdschrift voor Orthopedagogiek) maar deed voor zover ik mij herinner na 1981 nooit meer empirisch wetenschappelijk onderzoekswerk. Op sectievergaderingen zorgde hij voor vrolijke noten, maar ook soms voor lichte ergernis omdat hij vaak druk was met stapels eigen paperassen en agenda's. Hij was nog altijd de eerder omschreven 'vrije jongen' dus, voor wie Groningen eigenlijk een beetje te klein geworden was.

Niettemin hebben ook andere functies hem aan de RuG blijven binden, als vakbondsvertegenwoordiger en gezelligheidsondersteuner. Zo was hij liefst 28 jaar paraat bij de introductieweekenden voor orthopedagogiek, die hij samen met Hans Knot organiseerde. Toch moet zijn betekenis voor de landelijke orthopedagogiek niet onderschat worden, ook al was zijn bijdrage meer smeerolie tussen de werkvelden dan brandstof.

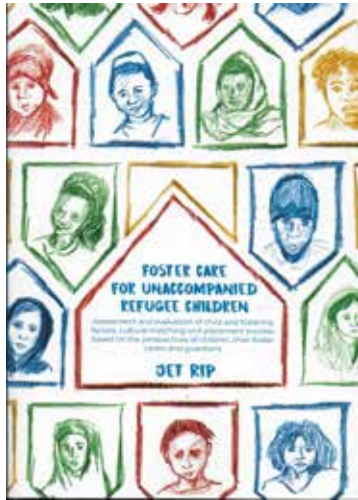
De laatste keer dat ik Roel in levende lijve heb getroffen was op het jubileumcongres van de vakgroep (oude vertrouwde naam) Orthopedagogiek op 8 juni 2018. Hij was toen al ziek, maar altijd monter en duidelijk aanwezig! We hebben elkaar toen hartelijk omhelsd en kort gesproken, vooral over de gelukkige jaren 70. Roel is niet meer, maar wel in levendige herinnering bij velen, zoals Hans Knot en ik bij een bezoek in december 2021 aan onze oude geliefde vakgroepssecretaresse Mieke Klunder mochten constateren. De anekdotes vlogen over de tafel. Als de Elysijsche velden of de hemel bestaan, zit Roel ons vast van daaraf vrolijk toe te lachen.

Kees van den Bos

Promoties Orthopedagogiek

Donderdag 2 december 2021 Jet Anna Rip

Foster care for unaccompanied refugee children

Assessment and evaluation of child and fostering factors, cultural matching, and placement success according to children, their foster carers, and guardians.

Opvang alleenstaande gevluchte kinderen in opvanggezinnen succesvol

De instroom van alleenstaande gevluchte jongeren in Nederland is momenteel hoog. Vanwege hun minderjarigheid en afwezigheid van ouders zijn zij kwetsbaar. Jet Rip evalueerde de plaatsing van alleenstaande gevluchte kinderen in opvanggezinnen vanuit het perspectief van kinderen, opvangouders en voogden.

Het doel van haar onderzoek was inzicht te krijgen in het plaatsingssucces en daaraan gerelateerde kind- en gezinsfactoren, alsmede welke ontwikkeling te zien is binnen één jaar tijd. Speciale aandacht was er voor 'culturele matching', waarbij kinderen bij opvangouders met een vergelijkbare culturele achtergrond als de kinderen worden geplaatst.

Kinderen, opvangouders en voogden blijken overwegend positief over het succes van de plaatsing. De beoordeling van de kwaliteit van de relatie tussen kind en opvangouder kwam vrijwel overeen met de beoordeling van het plaatsingssucces. Culturele overeenstemming met opvangouders lijkt voor kinderen vooral in de beginfase van hun verblijf van belang voor plaatsingssucces; voor opvangouders en voogden was dit minder belangrijk. Verder is afwezigheid van gedragsproblemen en aanwezigheid van pro-sociaal gedrag bij het kind voor respectievelijk ouders en kinderen positief geassocieerd met plaatsingssucces, terwijl voor voogden de kwaliteit van de opvoedingssomgeving het meeste telt.

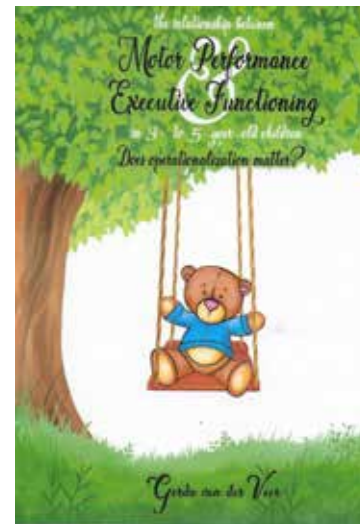
Overigens zijn kinderen en hun opvangouders of voogden het vaker oneens over het plaatsingssucces, wanneer zij van mening verschillen over de kwaliteit

van de opvoedingssomgeving, de gedrags- en emotionele problemen van het kind, en de kwaliteit van de relatie tussen kind en opvangouder, en kind en voogd. Wanneer kinderen langer in hetzelfde opvanggezin blijven zijn de meeste kind- en gezinsfactoren relatief stabiel, op een belangrijke uitzondering na: volgens de opvangouders nemen sociaal-emotionele problemen bij het kind dikwijls toe.

Proefschrift: <https://research.rug.nl/nl/publications/foster-care-for-unaccompanied-refugee-children-assessment-and-evaluation>

Promotores: Prof. dr. mr. M.E. (Margritte) Kalverboer, Dr. W.J. (Wedny) Post en Prof. dr. E.J. (Erik) Knorth

Donderdag 12 mei 2022 Gerda van der Veer

The relationship between motor performance and executive functioning in 3- to 5-year-old children

Does operationalization matter?

Relatie motoriek en executief functioneren bij jonge kinderen

Het doel van het proefschrift was te onderzoeken in hoe-

verre er relaties bestaan tussen motoriek en executief functioneren bij drie- tot vijfjarige kinderen. Daarnaast onderzocht Gerda van der Veer in hoeverre de manier van meten invloed heeft op deze relaties.

Een voorbeeld. De vierjarige Bram zit in groep 1 van een reguliere basisschool. Hij komt met taalopdrachten goed mee. De juf ziet dat Bram sterk is in grof motorische taken zoals rennen en fietsen, maar moeite heeft met fijn motorische taken zoals plakken en kleuren. Bram houdt kringactiviteiten goed vol, maar hij heeft moeite op zijn beurt te wachten. Het lukt Bram niet goed opdrachten die uit meer stappen bestaan uit te voeren.

Dit voorbeeld uit de dagelijkse onderwijspraktijk roept vragen op als: hoe kan het dat Bram op bepaalde vlakken moeite heeft, terwijl hij op andere gebieden goed meekomt? Wat is er nodig om Bram te onder-

steunen in zijn ontwikkeling? Er is kennis nodig over de complexe relaties tussen motoriek en executief functioneren (EF) in jonge kinderen om deze vragen te beantwoorden.

De resultaten lieten een zwakke algehele relatie en zwakke specifieke relaties tussen motoriek en EF bij jonge kinderen zien. Hierbij maakte het niet uit of EF gemeten was met prestatie-gerelateerde tests of met een oudervragenlijst. Ook het type respons van een EF-taak (motorisch of verbaal) leek geen invloed te hebben. De aanbeveling is in voor- en vroegschoolse settings beide ontwikkelingsdomeinen te stimuleren en bij zorgen over een van beide ontwikkelingsdomeinen zowel motoriek als EF in kaart te laten brengen.

Proefschrift: <https://research.rug.nl/nl/publications/the-relationship-between-motor-performance-and-executive-function>

Promotor: prof. dr. A.E.M.G. (Alexander) Minnaert

Copromotors: dr. S. (Suzanne) Houwen, dr. M.H. (Marja) Cantell

Donderdag 12 mei 2022: Arjen van Assen

Taking care together

A dual key worker approach for families experiencing complex and multiple problems

Gezinnen met complexe en meervoudige problematiek nemen vaak deel aan Intensieve Pedagogische Thuishulpprogramma's. Onderzoek laat zien dat het effect van deze programma's voor

kinderen vaak beperkt is. Daarnaast nemen kinderen vaak slechts in beperkte mate actief deel aan deze hulpverlening. Om de zorg voor deze kinderen te verbeteren is in eerder onderzoek duale hulpverlening voorgesteld.

Bij duale hulpverlening wordt gelijktijdig gezinsgerichte en kindgerichte hulpverlening aangeboden. In dit onderzoek is een duale hulpverleningsbenadering in Nederland onderzocht. Gezinsgerichte hulpverlening werd aangeboden vanuit het programma Tien voor Toekomst en kindgerichte hulpverlening vanuit

het programma Kinder- en Jeugdcoaching. Dit onderzoek laat zien dat Kinder- en Jeugdcoaches de participatie van kinderen kunnen bevorderen. Bij een aantal groepen (bijv. jonge kinderen, ongemotiveerde kinderen) is het realiseren van participatie echter meer problematisch. Daarnaast maakt een gebrek aan openheid over de gezinssituatie het vaak moeilijker om zorg op de behoeften van kinderen af te stemmen.

Kinderen waren in het algemeen positief over de ontvangen hulp. Met name de langdurige hulpverlening en de persoonlijke benadering waren volgens hen van belang voor het opbouwen van vertrouwen en het realiseren van verandering. Uit dit onderzoek komt naar voren dat kinderen verbetering lieten zien in hun psychosociale vaardigheden. Bij afsluiting van de hulpverlening was er echter vaak nog wel sprake van aanzienlijke gedrags- en emotionele problematiek. Hoewel de afbakening van de doelgroep en de hulpverlening gericht op gedrags- en emotionele problematiek verbeterd kunnen worden, lijkt Kinder- en Jeugdcoaching een veelbelovend programma voor het verbeteren van psychosociale vaardigheden van kinderen.

Proefschrift: <https://research.rug.nl/nl/publications/taking-care-together-a-dual-key-worker-approach-for-families-expe>

Promotors: dr. W.J. (Wendy) Post, prof. dr. H.W.E. (Hans) Grietens

Copromotor: dr. J. (Jana) Knot-Dickscheit

Berichten vanuit de Expertisecentra binnen Orthopedagogiek

Onderzoeks- en Expertisecentrum voor Kinderen en Vreemdelingenrecht

De collega's van het Onderzoeks- en Expertisecentrum voor Kinderen en Vreemdelingenrecht organiseerden op 15 maart een bijeenkomst genaamd War in Ukraine - the Humanitarian Perspective. Samen met studenten en collega's werd stilgestaan bij de humanitaire gevolgen van de oorlog en de humanitaire hulp aan de bevolking van Oekraïne. Deelnemers aan het panel waren Karolina Czerska-Shaw; Olga Davydova; Thea Hilhorst; Liesbet Heyse and Renske Boetje. Jouke de Vries, Voorzitter van het College van Bestuur van de Universiteit Groningen, opende de paneldiscussie. Ook werd er geld ingezameld voor de Nederlandse samenwerkende hulporganisaties van giro 555 om de slachtoffers van de oorlog in Oekraïne praktisch bij te staan.

Expertisecentrum Gezinnen met meervoudige en complexe problemen

Expertmeeting

Op 8 november jl. vond een expertmeeting plaats n.a.v. de Tweede Kamermotie 'Voorkomen uithuisplaatsing'. Jana Knot-Dickscheit nam namens het Expertisecentrum GMCP hieraan deel.

Samenwerking

De intentie om meer samenwerking te stimuleren tussen alle partijen in het Noorden die bijdragen aan kennis- en leerontwikkelingen omtrent meervoudige en complexe problemen bij jeugd en gezinnen was er al langere tijd. Op 24 november jl. vond een verkennende bijeenkomst plaats die was georganiseerd vanuit het Jeugd Expertisenetwerk Noord Nederland (JENN). Naast verschillende mensen vanuit het JENN waren vertegenwoordigers aanwezig van de Kenniswerkplaatsen Jeugd Friesland en Groningen (C4Youth), de gemeente Groningen, de Drentse Jeugdacademie, het Child Study Centre van Accare en het Expertisecentrum GMCP. We hebben elkaar op de hoogte gebracht van elkaars thema's en projecten en de mogelijke raakvlakken die we zien voor samenwerking. Op 20 januari 2022

stond een vervolgspraak gepland. We gaan er werk van maken met elkaar!

Netwerk onderwijs

Onze collega's in Zwitserland van de ZAHW Zurich – Tim Tausendfreund en Ida Brink – hebben een prachtige cursusreeks ontwikkeld voor afgestudeerden als nascholing/bijsholing op het gebied van sociaalpedagogische gezinsbegeleiding en gezinnen met meervoudige en complexe problemen. Als Expertisecentrum GMCP mochten we ook een bijdrage leveren. Samen met Tim Tausendfreund gaf Jana Knot-Dickscheit onderwijs over gezinnen met meervoudige en complexe problemen en in het kader van de jeugdbescherming in het bijzonder. We hebben afgelopen jaar gezamenlijk hierover een zogenaamde Expertise in het Duits geschreven: Hilfen für Familien mit multiplen und chronischen Problemen im Kinderschutz. Dit hebben we gedaan in samenwerking met het Deutsches Jugendinstitut und Nationales Zentrum frühe Hilfen en in opdracht van het Ministerium für Soziales und Integration Baden-Württemberg. Deze expertise is vervolgens in samenwerking met Marieke Boelhouwer geactualiseerd, aangescherpt en geschikt gemaakt voor het Nederlandse publiek en het artikel verschijnt in het tijdschrift OOP publiceren.

De tijd vliegt. In februari bestond het Expertisecentrum Gezinnen met meervoudige en complexe problemen al weer 1 jaar. Om dit te vieren organiseert het Expertisecentrum in samenwerking met de Werkplaats Jeugd Friesland het hele jaar door gratis toegankelijke Webinars. Deze Webinars worden zeer goed bezocht door een breed publiek van hulpverleners, beleidsmakers en wetenschappers.

Op 14 februari gaf Mariska van der Steege de aftrap met 'Het verschil maken voor gezinnen met meervoudige en complexe problemen'. Zij ging in op de volgende vragen: Wat vraagt het van een professional om te werken met gezinnen met meervoudige en complexe problemen? Hoe ga je samen met deze gezinnen aan de slag? Hoe kom je gezamenlijk tot veranderingen – hoe klein ook – en hoe werk je aan het volhouden en doorzetten van deze bereikte resultaten? Welke aspecten zijn daarbij van belang?

Op 14 april van 16.00 tot 17.00 uur volgde: 'Werken aan de werkrelatie: sleutels voor een gezinsgerichte blik.' Tijdens dit Webinar nam Marianne Welmers Van de Poll deelnemers aan de hand van concrete voorbeelden mee in die gezinsgerichte kijk op de werkrelatie en op de vaardigheden die dit vraagt van professionals.

Voor de komende periode zijn nog Webinars gepland m.b.t. de interventie Familiekracht (Roos van Someren), Empowerment van ouders bij Intensieve Ambulante Gezinsondersteuning (Harm Damen) en Kinderen Jeugdcoaching in combinatie met 10 voor Toekomst (Arjen van Assen).

Kon of kan je niet aanwezig zijn bij de Webinars en wil je de inhoud niet missen of wil je alles nog een keer rustig terug zien, kijk dan op: <https://awtjf.nl/videos/>

Expertise Centrum EMB

Verkennd onderzoek: dierondersteunde interventie. Dieren in de zorg, ook bij de ondersteuning van mensen met EMB, is een betrekkelijk nieuw fenomeen waar

nog nauwelijks wetenschappelijk onderzoek naar is gedaan. Annet ten Brug en Roos Dijkstra zijn daarom begonnen met een verkennend onderzoek.

Daarin combineren ze

wetenschappelijke kennis over de inzet van honden bij mensen met EMB met de praktijkkennis van hondenbegeleiders. Ze delen graag de eerste resultaten!

Korte- en lange termijn doelen

Paarden, honden en katten hebben steeds vaker een rol binnen de ondersteuning aan mensen met een beperking. Wanneer dieren bewust en structureel worden ingezet in de zorg noemen we dit “dier-ondersteunde interventies”, oftewel DOI. Bij DOI wordt onderscheid gemaakt tussen activiteiten met beoogde korte termijn doelen zoals het tijdelijk verhogen van welbevinden of het tijdelijk verminderen van pijn. Daarnaast zijn er diertherapieën met als doel om aspecten van het functioneren van de persoon met EMB op lange termijn te bevorderen. Deze bestaan uit meerdere gestructureerde sessies. Honden worden het meest ingezet bij de zorg voor mensen met een verstandelijke beperking.

Ons verkennende onderzoek

Onderzoek naar dier-ondersteunde interventies (DOI) is betrekkelijk nieuw en voor mensen met EMB is dit nog nauwelijks wetenschappelijk onderzocht. In ons verkennende onderzoek leveren we een overzicht van de beschikbare wetenschappelijke kennis over DOI bij mensen met EMB. Daarnaast beschrijven we hoe DOI momenteel binnen de praktijk bij mensen met EMB wordt ingezet en wat hiervan de ervaren effecten zijn.

Literatuuronderzoek

In de literatuur zijn vier wetenschappelijke artikelen gevonden die mensen met een ernstige meervoudige beperking of een (zeer) ernstige verstandelijke beperking meenemen in hun onderzoek. De uitkomsten van deze onderzoeken zijn heel divers: het verminderen van angst voor de tandarts, aandacht voor de hond, (verbale) reactie en beweging. Sessies waren zowel in een groep als individueel en vonden plaats binnen een school, een tandartspraktijk en binnen een diertherapie-centrum.

Gesprekken met hondbegeleiders

In de gesprekken met hondbegeleiders werd beschreven dat de aanwezigheid van de hond zorgt voor een andere, nieuwe

externe prikkel, die een reactie, alertheid maar ook ontspanning uitlokt bij de persoon met EMB. Het is een levend wezen dat beweegt, geluid maakt, contact zoekt en letterlijk lichaamswarmte met zich meebrengt. Ook voor begeleiders vergroot de hond het werkplezier en geeft een

ingang tot contact. Soms wordt de hond ingezet met een duidelijk doel, bijvoorbeeld om ontspanning te bieden, de motoriek te verbeteren of om beweging te bevorderen. Wanneer er een duidelijk doel is, wordt dit vaak ook systematisch gevolgd en geëvalueerd.

Voorlopige resultaten

We zien in de praktijk dat:

- aan de ene kant met positieve ervaringen wordt geëxperimenteerd met het inzetten van honden bij mensen met een ernstige meervoudige beperking (EMB).
- aan de andere kant soms de verstandelijke en motorische beperkingen als te groot gezien worden om zo'n interventie op een goede manier aan te bieden.

Wordt vervolgd

Binnenkort hopen we de volledige resultaten naar buiten te kunnen brengen en beter in beeld te hebben op welke verschillende manieren DOI kan worden toegepast bij mensen met EMB.

Oproep

Werk jij ook met honden binnen de ondersteuning aan mensen met EMB en zou je daar een keer over willen vertellen? Neem contact op met a.ten.brug@rug.nl

Nieuw in het Orthopedagogiek team

Maartje van Uffelen

Mijn naam is Maartje van Uffelen en ik ben 26 jaar. In de zomer van vorig jaar heb ik mijn master pedagogische wetenschappen- speciaal onderwijs en jeugdzorg (orthopedagogiek) afgerond. Sinds 1 december 2021 ben ik aan de slag als onderzoeker aan de Rijksuniversiteit Groningen. Het doel van mijn onderzoek zal zijn om de motorische ontwikkeling van kinderen met een ernstige

verstandelijke en meervoudige beperking te onderzoeken. Voorheen heb ik gewerkt als zorgverlener voor verschillende groepen mensen met een verstandelijke beperking. Tijdens mijn werk als verzorger heb ik de interactie met de kinderen als zinvol ervaren en ik kijk ernaar uit om door middel van onderzoek een bijdrage te leveren aan hun leven.

Brenda van Voorthuizen

Mijn naam is Brenda van Voorthuizen en ik ben 30 jaar oud. Ik heb aan de RUG gestudeerd; Na mijn bachelor Psychologie heb ik de master Pedagogische Wetenschappen gecombineerd met de research master Education & Development. Na mijn functie als docent Pedagogische Wetenschappen aan de Radboud Universiteit, startte ik in december

2021 als junior onderzoeker bij het project CommunicAble. De ontwikkeling van kinderen in interactie met hun omgeving, hun leerprocessen en het veranderen van die leerprocessen zijn enkele van mijn belangrijkste (onderzoeks)interesses. Door mijn kennis van onderwijs en ontwikkelingspsychologie te combineren, wil ik graag een bijdrage leveren aan het individuele optimale leerproces/ontwikkelingstraject van kinderen.

Gabriela Alejandra Martínez Jothar

I was born and raised in Mexico, where I spent my school years and undertook an undergraduate degree in psychology at the Autonomous University of San Luis Potosí, which I completed in 2014. I went on to complete a master's degree in Public Health (MPH) at the

University of Sheffield, in the UK, in 2007. Here, I conducted a dissertation relating to the impact of gender on the different stages of a step care model for mental health. I remain committed to the analysis of the social determinants of health –particularly their impact from a psychological stand point– and especially viewed from an intersectional perspective.

Upon the completion of my masters, I returned to Mexico and became a teacher at the Autonomous University of San Luis Potosí, where I worked for 4 years, focusing on courses pertaining to research methods, particularly from a quantitative nature, to undergraduate students of psychology and psycho-pedagogy. I also aided in the revision of their dissertation, particularly the early stages.

I was very fortunate to receive the international doctoral scholarship from the National Council of Science and Technology (CONACyT Mexico), which has allowed me to start my PhD program under the supervision of Mónica López López. Though my project is in its early stages and, as such, still evolving, it aims to analyze mental health and quality of life from an intersectional approach, focusing specifically in the population transitioning from out of home care and their specific perspectives on violence and fear of personal crime. This is a great opportunity and I look forward to learning all I can from the professors and fellow PhD candidates at this university, as well as create a network of professionals who share my interests and with whom I can continue to work in the future.

Sanne te Meerman

Ik werk momenteel aan het project Druk & Dwars met Laura Batstra, Marieke van Roy en enkele anderen. Tijdens mijn PhD (die ik in 2019 heb afgerond) heb ik het discours in Academische Tekstboeken over ADHD bestudeerd en de manier waarop ADHD wordt 'gereïficeerd' (wordt gepresenteerd als een ziekte-entiteit). Zelden wordt ADHD omschreven als de beschrijvende (en niet-verklarende) gedragsclassifica-

tie, die het feitelijk is.

Na mijn promotie heb ik een richtlijn gecoördineerd over ADHD psycho-educatie in de volgende poging om het reïficerende verhaal over ADHD tegen te gaan. Als socioloog maak ik me zorgen over de stigmatiserende effecten die een deterministisch -en vaak gebrekkig-biologisch verhaal heeft op het gevoel van eigenwaarde van kinderen, maar ik vrees ook dat het hun rechten schendt en een obstakel vormt voor hun participatie in de co-creatie van zorg.

Bovendien faciliteert een biomedisch narratief dat er geïnvesteerd wordt in biologisch georiënteerd onderzoek, en niet zo'n beetje ook. Want ook al is ADHD 'multifactorieel', waarbij onder meer de maatschappelijke normen ook van groot belang zijn, 'if men define situations as real, they are real in their consequences' - mijn favoriete sociologische spreuk. Dus als we denken dat gedrag allemaal biologisch is, is de logische consequentie dat we veel in biologisch onderzoek en behandeling investeren. En dat gaat onder meer ten koste van breed georiënteerde orthopedagogen (zoals jullie :-)) die vaak beter uitgerust of in staat zijn om te gaan met druk en weerbarstig gedrag en meer weten over de motieven en oorzaken van dergelijk gedrag. Maar ook goed geïnformeerde leken (zoals ik :-)) en kinderen zelf krijgen niet de stem die ze verdienen.

Het is echt een voorrecht om opnieuw te werken aan de uitvoering van de richtlijn - zij het slechts parttime voor een jaar -. Ik hoop dat jullie kunnen helpen! Dit is een link naar de richtlijn. <https://drukendwars.nl/wp-content/uploads/2021/06/Richtlijn-voorlichting-versie-1.11.pdf>

Agnes Maat-Westerink

Sinds begin april ben ik aan het werk op de faculteit GMW. Dit is voor mij bekend terrein aangezien ik hier in 2009 ben afgestudeerd als Orthopedagoog. Sindsdien ben ik ruim 12 jaar werkzaam geweest in het klinische werkveld. Mijn voornaamste ervaring ligt in het werken met (ouders van) kinderen met gedrags- en ontwikkelingsproblemen.

Enkele speciale interesses zijn

Infant Mental Health, vroeginterventie en ambulante gezinsbehandeling. In 2019 heb ik mijn postmasters diploma als GZ-psycholoog kind & jeugd behaald. Door de jaren heen heb ik een aantal keer het genoegen gehad om gastdocent te zijn aan de faculteit. Op dit moment kijk ik er naar uit om fulltime les te gaan geven.

Gaby Gallardo

I'm from Ecuador, a new PhD student working under the supervision of Mónica López López and Joram Tarusarira (Faculty of Religious Studies). I am doing a double doctorate between the University of Zacatecas in Mexico and the RUG (Sandwich program), and I'm going to be here in Groningen for the next two years.

Although I have lived in the Netherlands before (in Den Haag) while doing my master's degree in development studies at the Institute of Social Studies, everything seems new to me, even riding a bike every day.

About my career, academically I have worked as a research assistant in different research projects in both Ecuador and Mexico universities (in Flacso-Ecuador and UNAM). Apart from that, I also worked as a project manager in gender and development programmes for NGOs and as a policy adviser on education in the Ecuadorian government.

Currently, I am researching the daily life of subaltern women in their homes and in their communities, from an intersectional perspective. I explore the carework of Indigenous women, Afro-descendants and Mestiza recyclers through their time, that is completely different from their peers. Additionally, I am interested in how their time is democratized within their households and in what ways women dedicate their time caring for nature. My areas of interest are feminist theory, care work, democracy between family members, development (Buen Vivir), youth and intersectionality.

Promotieonderzoek naar gezinskwaliteit van leven van gezinnen met een kind met (Z)EVMB

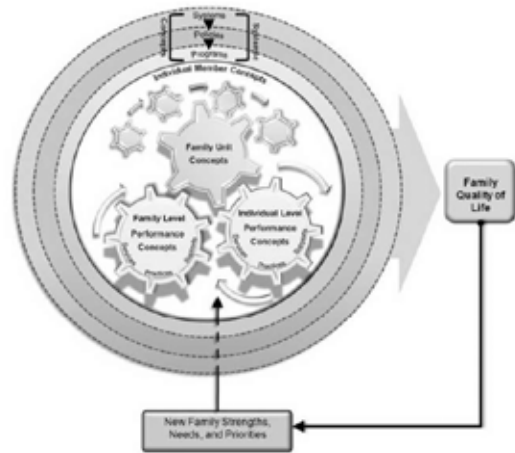

Mijn naam is Siméon Lahaije en ik ben promovendus aan de afdeling Orthopedagogiek, en ben inmiddels alweer in mijn laatste jaar. Mijn achtergrond is in filosofie en hersenwetenschappen, en ik ben ook tweede generatiepromovendus. Het onderzoek dat ik doe gaat over het welzijn van gezinnen met een kind met (zeer) ernstige verstandelijk en meervoudige beperkingen ((Z)EVMB), en is onderdeel van het project Sterker Samen, een samenwerking tussen de Rijksuniversiteit Groningen en de Hanzehogeschool Groningen.

De supervisors hierbij zijn Annette van der Putten, Jorien Luijkx, en van de Hanzehogeschool, Aly Waninge. Met het onderzoek hoop ik een blijvende en positieve bijdrage te kunnen leveren aan gezinnen met een kind met (Z)EVMB, in hun ondersteuning en in hun emancipatie.

Het onderzoek bestaat uit twee delen: allereerst het in kaart brengen van het welzijn van de gezinnen, welke factoren daarin een rol spelen en wat de ondersteuningsbehoeften van de gezinnen zijn. Vervolgens gebruiken we deze kennis om samen met de gezinnen zelf een product te ontwikkelen waarmee zij ondersteund kunnen worden. Als eerste heeft de andere promovendus van het project (Nicole van den Dries-Luijtwieler, van de Hanzehogeschool) een literatuuronder-

zoek gedaan naar wat er bekend is over factoren die een rol spelen in het welzijn van gezinnen met een kind met een ((zeer) ernstige) verstandelijke beperking. Hieruit kwam naar voren dat er al veel onderzoek gedaan is, maar dat de resultaten niet altijd in overeenkomst zijn en er dus meer onderzoek gewenst is.

FQOL schema afbeelding komt van:
Zuna, N. I., Turnbull, A., & Summers, J. A. (2009). Family quality of life: Moving from measurement to application. *Journal of Policy and Practice in Intellectual Disabilities*, 6(1), 25-31.

Vervolgens heb ik specifiek gekeken naar het welzijn (of gezinskwaliteit van leven; Family Quality of Life) van gezinnen met een kind met (Z)EVMB. Voor het in kaart brengen van het welzijn hebben verschillende gezinsleden (23 vaders, 41 moeders, 6 broers, en 12 zussen) uit 44 gezinnen een vragenlijst over het welzijn van hun gezin ingevuld. Gemiddeld waren gezinnen tevreden over hun gezinswelzijn, en ook over de verschillende aspecten (zoals materieel welzijn of ouderschap) van het gezinsleven. Wel waren ze het minst tevreden met de mogelijkheden om even stoom af te blazen, en over de ondersteuning voor het gezinslid met (Z)EVMB om vrienden te maken. Ook zijn broers en zussen iets meer tevreden over de aspecten emotioneel welzijn, materieel welzijn, en ondersteuning voor de persoon met de beperking.

Om de ondersteuningsbehoeften in kaart te brengen zijn 20 vaders en moeders van een kind met (Z)EVMB geïnterviewd over hun ondersteuningsbehoeften in het verleden, heden en toekomst. De behoeften zijn geanalyseerd op verschillende niveaus (op basis van onder meer het ecologisch model van Bronfenbrenner), van binnen naar buiten: kind met (Z)EVMB, gezin, omge-

ving, services, en systeem. Ouders zijn op zoek naar meer kennis over het ziektebeeld van hun kind en willen ook graag informatie over hulpmiddelen voor hun kind. Wat betreft het gezinsleven zoeken ze balans tussen alle verschillende taken, waarbij ze echter niet altijd voldoende hulpbronnen (bijvoorbeeld respijtzorg) hebben, en lukt het ook niet altijd om werk en zorg te combineren. Uit hun sociale omgeving ontvangen ouders graag praktische en morele ondersteuning van familie en vrienden, maar ook van lotgenoten. Wat betreft services verwachten ouders proactieve en gezinsgerichte professionals, die bovendien gelijkwaardig met ouders omgaan. Op het niveau van systeem zoeken ouders naar informatie wat betreft administratieve en juridische zaken, en zien ze ook graag dat overheidsorganisaties en -programma's meer rekening houden met hun situatie, en dat er minder bureaucratie is. Ook is er gekeken naar verschillen in ondersteuningsbehoeften door de tijd heen. Daarbij komt naar voren dat ouders na de geboorte of diagnose van hun kind met (Z)EVMB graag op weg (in zorgland) willen worden geholpen. Later, bij de overgang naar volwassenheid van hun kind, willen ouders graag informatie en ondersteuning krijgen bij wat er aangepast en geregeld moet worden.

Ten slotte is de gezinsveerkracht van de gezinnen in kaart gebracht, en gekeken naar wat voor rol dit speelt in het welzijn van het gezin. Het idee hierachter is dat het ervaren welzijn hoog is, maar nog niet duidelijk is welke processen hier een rol in spelen. Daarnaast stelt de theorie dat veerkracht niet statisch is, maar dat het de uitkomst is van een samenspel is van verschillende processen en hulpbronnen. Daarmee biedt het ook handvatten voor mogelijk interventies. Uit de analyses volgt dat de gezinsveerkracht van gezinnen met een kind met (Z)EVMB gemiddeld goed is, en dat het ook significant positief effect heeft op het welzijn. Ook de verschillende componenten van gezinsveerkracht hebben een significant positief effect op het gezinswelzijn, behalve spiritualiteit en het gebruik maken van sociale en economische hulpbronnen. Wat hierbij mogelijk een rol speelt is dat het concept van gezinsveerkracht verschilt tussen culturen, en dat gezinsveerkracht in de Nederlandse cultuur anders tot stand komt.

Bij al deze onderzoeken komt naar voren dat het welzijn van het gezin niet in een vacuüm moet worden bekeken, maar juist vanuit een systemisch perspectief. Dat betekent ook ondersteuning en interventies niet alleen op het gezin zelf gericht dienen te zijn, maar juist op alle verschillende lagen. Je zou je bijvoorbeeld kunnen voorstellen dat wanneer overheidsorganisaties minder bureaucratisch zijn en meer meedenken met deze gezinnen, dit hun welzijn ten goede komt. In dit kader is ook de eerdergenoemde emancipatie te plaat-

sen. Mensen met een beperking, als ook hun gezinsleden, worden helaas nog vaak als zielig of zelfs als ongelukkig gezien, weet ik ook uit eigen ervaring. Dit komt vanuit de maatschappij, maar ook vanuit de zorg en de theorie. Natuurlijk hebben mensen met een beperking (en hun gezinsleden) een speciale zorgvraag waarin ze ondersteund moeten worden, maar die zorgvraag neemt niet weg dat iemand een verder normaal en gelukkig leven kan leiden. Als ongelukkig worden gezien zal niemand helpen in het welzijn en de zelfredzaamheid.

Met al deze kennis ga ik nu met het team aan de slag om een product voor de doelgroep te ontwikkelen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de methode design thinking. In deze methode wordt in vijf stappen (empathize, define, ideate, prototype, test) samen met de doelgroep een product gemaakt dat aansluit op hun behoeften en wensen. De eerste stap (empathize) is het leren kennen van de doelgroep en wat belangrijk voor hen is, wat we hebben gedaan middels de eerder beschreven onderzoeken. Op het moment ben ik bezig met de tweede stap (define) waarin wordt gekeken naar wat voor de gezinnen het meest belangrijk is om mee geholpen te worden. Dit gebeurt door middel van een korte online vragenlijst waarin ze onderwerpen moeten rangschikken.

<https://www.theargonauts.be/toepassen-van-de-design-thinking/>

Hiervoor zijn we natuurlijk altijd op zoek naar meer gezinnen die de vragenlijst willen invullen! Ken je een gezin met (Z)EVMB die zou willen deelnemen? Vraag dan of ze zich aanmelden via: tinyurl.com/sterkersamen.

We horen het graag!

Uit de oude doos (2) door Hans Knot

In mijn archief zitten de nodige onderwijs gerelateerde documenten en tijdschriften van na de Tweede Wereldoorlog. Zo zijn er diverse documenten gerelateerd aan kinderen die niet mee kunnen komen op school en naar speciaal onderwijs worden doorverwezen of andersoortige ondersteuning krijgen. In het Tijdschrift voor Bijzonder Onderwijs, jaargang 1948, een uitgave van N.V. Uitgevers-Maatschappij, H A G A, Den Haag, vond ik een aantal artikelen waarbij tijdens het lezen mij de nekharen omhoog sprongen.

In die tijd was alles veel anders en werden er vele termen gebruikt als 'debiele psychopaat', 'onmaatschappelijke meisjes', 'imbecielen' en 'seksueel geremde meisjes'. Teruglezend komen de artikelen, door voor die tijd zeer deskundigen geschreven, vernederend voor de toenmalige jeugd met moeilijkheden over.

En het zou nog een drietal decennia duren voordat benoemingen een meer redelijke vorm gingen krijgen. Zelf ben ik in 1975 gaan werken bij het instituut voor Orthopedagogiek van de Rijksuniversiteit en in de bibliotheek destijds waren tal van boeken over 'diepzwakzinnigen', 'debielen', 'psychopaatjes', 'imbecielen' en meer. Gelukkig is daarna er een beweging gekomen tot verandering, zodat er meer menselijk wordt omgegaan met problemen, waar het jonge kind tegenaan kan lopen.

Opmerkelijk in een van de edities van vernoemd tijdschrift was een advertentie voor een vacature onderwijzeres, waarbij een werkplek beschikbaar was aan de Dr. Voorthuysenschool in Groningen. Er waren meer scholen met het stem-

pel 'B.L.O.' (Buitengewoon Lager Onderwijs) in ons land waarbij de naam werd gebruikt van een belangrijke hoofdinspecteur van het Onderwijs in ons land. Diegene die wenste te solliciteren diende niet een sollicitatiebrief in te sturen naar het hoofd der school maar naar het College van Burgemeester en Wethouders van Groningen. Immers ging het om een gemeentelijke instelling en diende er over de vacature beslist te worden in het Stadshuis aan de Grote Markt in de Martini-stad.

In Groningen was de school in 1934 geopend als zijnde een school voor 'debielen' en ontstond deze bij de opsplitsing van het onderwijs voor 'zwakzinnigen'. 'Debielen' gingen vanaf dat moment naar een prachtig nieuw schoolgebouw terwijl de 'imbecielen' les bleven

krijgen in een schoolcomplex aan de Butjesstraat. De opmerking in het midden van de vorige eeuw van 'daar gaat weer een butje' sloeg op de scholieren die op de Butjesstraat naar school gingen. Maar ook werd het woord 'butje' vooral in Groningen als een scheldwoord gebruikt als iemand bijvoorbeeld een leeftijdsgenoot maar een dom medemens vond.

Het prachtige pand van de Van Voorthuysenschool, naast de St. Jozefkerk aan de Radesingel, werd later een school voor zeer moeilijk lerende kinderen, nog later het gebouw van de afdeling logopedie van de Hanzehogeschool. Vele jaren, sinds 1995, diende het gebouw als onderdeel van het stedelijk conservatorium en sinds 2020 was in het gebouw als tijdelijk onderkomen van het college van B en W van de gemeente Groningen. Dit daar het normale onderkomen, het Stadshuis, een miljoenen kostende renovatie onderging. Rond de tijd van publicatie van dit verhaal zal een deel van het gerenoveerde stadshuis weer in gebruik worden genomen.

Orthopedagoog Denise Stelling vertelt

Ik weet nog goed dat al mijn vriendinnen zich vol enthousiasme inschreven voor een opleiding in Groningen. Ik was zelf nog niet bij een open dag geweest en inmiddels hadden we ons vwo-diploma op zak. Ik neigde wel naar de opleiding Orthopedagogiek, maar eerst een tussenjaar nemen om op reis te gaan lonkte ook.

Op een warme zomerdag in juli 2010 reed ik in de auto van mijn moeders toenmalige vriend naar Amsterdam voor een voorlichting van Australian Backpackers. Het was de eerste keer met de auto naar Amsterdam en ik nam een verkeerde afslag. Ik kwam uit in een doodlopende straat en dreigde inmiddels behoorlijk te laat te komen voor de voorlichting. In een iets te hoog tempo reed ik achteruit de straat uit waarbij ik zo'n grote gele puincontainer over het hoofd zag. Ik reed de auto total loss. Een hele lieve Amsterdamse man zag het vanuit zijn huis gebeuren en schoot mij te hulp. De auto kon daar blijven staan en hij bracht mij naar de voorlichting. Je zult misschien denken waarom vertel je dit allemaal, wellicht kun je je wat voorstellen bij de gedachte dat ik op dat moment niets liever wilde dan uit Nederland vertrekken (in plaats van mijn moeders vriend onder ogen komen). Die middag viel dan ook het besluit; ik ga naar Australië. Sterker nog, ik boekte daar gelijk mijn ticket. Het was jammer dat het vliegtuig niet ook die dag nog kon vertrekken.

Een goede maand later vertrok ik met het vliegtuig naar Australië. Naast het gegeven dat ik de tijd van mijn leven had, gebruikte ik ook wat tijd om na te denken wat ik wilde gaan studeren. Ik merkte dat iedereen, die ik op reis tegenkwam, zijn eigen redenen had om op reis te gaan. Iedereen had zijn eigen verhaal en ik was er bij iedereen, die ik leerde kennen, daar weer nieuwsgierig naar. Sommige mensen hadden iets naars mee gemaakt waardoor ze zich realiseerden dat ze eerst alles uit het leven dienden te halen en eindelijk die lang gedroomde reis waar gingen maken. Anderen gingen op reis om hun angst te overwinnen of een verlies te verwerken of 'gewoon' om de wereld te ontdekken. Ik vond het allemaal heel interessant en besloot daar dat ik van het praten met mensen, het begrijpen van hun verhaal en het ontdekken dat niemand iets doet zonder dat het voor hem of haar een betekenis heeft, wel mijn werk wilde maken. In het begin dacht ik dat ik dat vooral met kinderen wilde gaan doen, dus kwam ik toch weer opnieuw uit bij de opleiding die al langer door mijn hoofd spookte: orthopedagogiek.

Een jaar later was het voor mij dan ook zover. Het collegejaar begon met een introductiekamp van studievereniging ODIOM naar Schiermonnikoog. Spannend omdat ik nog niemand van de opleiding kende, maar al snel bleek dit voor de meeste studenten zo te zijn. De basis van de eerste vriendschappen werden gelegd terwijl er ondertussen 'vieze spelletjes' gespeeld werden; van kruidkoek moest een drol gekneet worden. Op een tafel, die ondergedompeld was in melk, werd met ananasschijven gesjoeld (die je moest opvangen met je mond) en uit een emmer gevuld met iets wat leek op braaksel moesten verschillende voorwerpen gehaald worden. Je begrijpt een uitstekende basis voor langdurige vriendschappen. We zijn inmiddels 16 jaar verder, maar de meiden Lotte Krijnsen en Marye Dijkstra, met wie ik samen optrad op de bonte avond in de kampeerberderij, spreek ik nog regelmatig (zonder op te treden overigens).

Van de studietijd is mij vooral het gezellige samen studeren aan de Grote Rozenstraat of aan de Heymanslaan bijgebleven. Trijntje Roggen, die er haar persoonlijke missie van had gemaakt om iedereen een meta-view of 'de helikopterblik' bij te brengen (wat blijkbaar goed is gelukt want ik hoor het haar af en toe nog zeggen). De hoorcolleges, die gingen over 'evidence based' werken, waar wij ons wat over verbaasden. Want hoezo werd hier zoveel ophef over gemaakt; het is toch logisch dat als je iemand wil helpen dat je een behandeling aanbiedt waarvan is onderzocht of het werkt? Maar bij de geschiedenis van de psychologie leerden we al snel dat daar niet altijd zo over werd gedacht en dat dit toch een vrij nieuwe manier van kijken en behandelen was.

In het laatste jaar van mijn opleiding kreeg ik een stageplek bij de kliniek van de kinder- en jeugdpsychiatrie van Accare in Smilde. Eigenlijk kreeg Lotte die, maar zij besloot op het laatste moment om daar toch niet te gaan solliciteren. Ik wilde daar maar al te graag solliciteren, maar ik was uitgeloot. In die tijd moest je eerst inloten om te mogen solliciteren met een maximum van 3. Ik zag mijn kans schoon en belde naar Accare met de melding dat ik had gehoord dat er iemand had afgezegd voor de sollicitatie en dat ik graag in haar plaats wenste te komen solliciteren. Dat mocht en ik kreeg de plek.

Toen ik 2010 bij Accare kwam was het nog heel gebruikelijk dat jonge kinderen (4 t/m 12 jaar) zonder ouders opgenomen werden op de kliniek voor behandeling. De duur van een behandeling kon variëren van enkele weken tot soms wel langer dan 1 jaar. Degene bij wie ik stage mocht lopen, Femy Wanders, begon toen ook net op de kliniek en had als aandachtsgebied en missie om te kijken hoe deze kinderen eigenlijk beter behandeld konden worden. Het gebeurde namelijk vrij regelmatig

dat kinderen tijdens een opname nog veel ingewikkelder gedrag gingen laten zien dan waar ze mee binnen kwamen. Er werd besloten om kinderen niet meer alleen op te nemen, maar alleen nog samen met ouders. Ook zagen we dat er vaak sprake was van intergenerationeel trauma en dat we eigenlijk eerst de trauma's van ouders dienden te behandelen zodat zij weer sensitief konden worden voor de signalen van hun kind.

De KINGS (Kind In Gezond Systeem) was geboren en mijn stagecontract werd omgezet in een loondienstverband. Ik mocht daar uiteindelijk de GZ-opleiding doen en mij verder specialiseren als cognitief gedragstherapeut en EMDR practitioner. Mijn werkzaamheden werden uitgebreid naar hoofdbehandelaar van de crisisdienst en ik deed mee aan het vormgeven van veel intensieve traumabehandelingen.

Na 10 jaar voor Accare gewerkt te hebben begon het te kriebelen om ook een eigen praktijk te starten. Ik had het behandelinhoudelijk altijd heel erg naar mijn zin bij Accare, maar kon mij soms irriteren aan alle regel-tjes in de zorg, die goed hulpverleners niet altijd makkelijk maakten. Ook merkte ik dat mijn affiniteit vooral lag bij het behandelen van angst- en traumaklachten en dat ik mij daar eigenlijk specifiek op wilde gaan richten. Ik besloot daarom om in 2015 mijn eigen praktijk te starten.

In mijn eigen praktijk vind ik het leuk om buiten de gebaande kaders te denken en vooral heel goed te kijken naar wat cliënten precies nodig hebben. Of zoals ik ook vaak denk; als mij dit zou overkomen, hoe zou ik zelf dan behandeld willen worden? Ik besloot bijvoorbeeld samen met een bed & breakfast 3-daagse EMDR retreats aan te gaan bieden, waarbij mensen overdag twee keer traumabehandeling krijgen en waarbij er ondertussen goed voor ze gezorgd wordt met lekker en verantwoord eten, yogalessen en tussendoor kunnen wandelen in het omringende bos.

Ook schrijf ik graag berichten over mentale gezondheid en dan met name op het gebied van angst- en trauma. Ik post deze regelmatig op LinkedIn en op Instagram om hier kennis over te delen en hopelijk het stigma wat rust op mentale gezondheid (nog verder) te doorbreken.

De laatste ontwikkeling is dat ik sinds dit jaar ook als coach collega psychologen en orthopedagogen help met het opzetten van hun eigen praktijk. Ik kreeg steeds vaker vragen van collega's die hun eigen praktijk wilden starten, maar niet wisten waar ze moesten beginnen of wat ze daarvoor dienden te regelen. Mensen die het spannend vonden om de stap te

nemen of zich juist op een specifieke doelgroep willen gaan richten. Voor die mensen heb ik het programma 'succesvol je eigen praktijk' ontwikkeld. In 6 maanden naar je eigen winstgevende praktijk, waarbij je onderneemt op jouw voorwaarden en werkt met de cliënten waarbij jouw expertise het beste tot zijn recht komt.

Mocht je dus ook je eigen praktijk willen starten en daar graag hulp bij willen, schroom niet om contact met mij op te nemen. Wil je meer weten over mijn praktijk of wat ik zoal deel op sociale media? Voeg mij toe op LinkedIn of volg mij op Instagram op @denise_stelling en wie weet zie ik je dan daar!

Denise Stelling

denise@denisestelling.com
www.denisestelling.com

Vlaanderen, Zuid-Nederland en Noord-Nederland slaan de handen ineen op weg naar nul kinderen die niet gewoon prettig en thuis opgroeien

Op woensdag 23 maart vond een inspirerend werkbezoek plaats van een Vlaamse en Limburgse/Brabantse delegatie aan Accare, kliniek de Ruyterstee in Smilde. Alle aanwezigen hadden een gezamenlijke droom: kinderen zoveel prettig en thuis mogelijk laten opgroeien. Specifiek spraken zij over de doorontwikkeling van de interventie Kind in Gezond Systeem (KINGS) als middel op weg naar het realiseren van deze droom.

Het KINGS-behandelmodel – uniek in Nederland – is ontwikkeld voor gezinnen met meervoudige en complexe problemen. De kinderen en hun ouders zijn slachtoffer geweest van ingrijpende interpersoonlijke gebeurtenissen, zoals huiselijk geweld, seksueel misbruik, verwaarlozing en geweld door leeftijdsgenoten (fysiek en/of emotioneel). Bij KINGS wordt gedurende een periode van gemiddeld zes tot acht weken niet alleen het kind, maar het hele gezin opgenomen voor een intensieve behandeling. KINGS richt zich op traumaverwerking bij het kind en de ouders en op het vergroten van opvoedvaardigheden van de ouders. Met als doel een veilige thuisomgeving te creëren waarin het kind zich weer kan gaan ontwikkelen en ernstige gevolgen – zoals uithuisplaatsing – te voorkomen.

Het KINGS-behandelmodel is ontwikkeld door Accare, die op bijna 30 locaties in Noord- en Midden-Nederland specialistische jeugdhulp biedt. Accare biedt KINGS sinds 2007 aan in haar kliniek in Smilde, waar momenteel 45 tot 50 gezinnen per jaar worden behandeld. Inmiddels wordt KINGS binnen Accare niet alleen meer in Smilde aangeboden, maar ook in Deventer en (in ambulante vorm) in Almere. Maar: de interesse voor het behandelmodel verspreidt zich verder.

Zo hebben Accare en Koraal, een organisatie die jeugdhulp, gehandicaptenzorg en speciaal onderwijs biedt in Limburg en Brabant, de handen ineen geslagen om het behandelmodel KINGS ook beschikbaar te maken voor kinderen en hun gezinnen in Zuid-Nederland. In Limburg zal KINGS worden aangeboden in samenwerking met partner Moventis GGZ. Ook in Vlaanderen is warme belangstelling voor het KINGS-behandelmodel. Daar is het project INTENCO (Intensieve Traumaverwerking en Contextopname) opgezet, gebaseerd op KINGS. Inmiddels werken de eerste voorzieningen in Vlaanderen met deze methode.

Op 23 maart kwamen bevlogen professionals van al deze organisaties bijeen in Smilde. Medewerkers van de Koraal en het INTECO-project, beleidsmedewerkers en onderzoekers gingen met elkaar in gesprek over de methodiek, organisatie en onderzoek. Ook werd er breder gesproken over de kansen die er in de jeugdhulp liggen in de beweging naar nul kinderen die niet gewoon prettig thuis opgroeien. De dag werd afgesloten met een rondleiding over het terrein.

Het was een mooie dag vol inspirerende verhalen. De samenwerking tussen de drie regio's maakt dat de hulpvragen van kinderen met ernstige gedragsproblemen en ouders die te maken hebben met intergenerationale problematiek straks op steeds meer plekken treffend worden beantwoord.

Lysbert Zeinstra